

Előfizetés:
 Egész évre 16 K
 Félévre ... 8 K
 Negyedévre 4 K
 Egy hónapra
 1 K 40 f

TELEFON: Szerkesztőség .. 65-91
 Kiadóhivatal és nyomda 65-92

A HIR

A szerkesztésért felelős: **BRAUN SÁNDOR** főszerkesztő
 Megjelenik minden reggel 11 Kiadja A NAP Ujságvállalat

Egy szám
2 Krajcár
 (4 fillér)
 Budapesten és
 a vidéken

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
 VIII., RÖKK SZILÁRD-UTCA 9

1 évfolyam

BUDAPEST, KEDD, 1907 DECEMBER 3

83. szám

A Hir 83-ik száma:

Milliók

karácsony után

A delegációk december huszadikán ülnek össze Bécsben, a milliókat azonban karácsony után szállítják

Uár a bécsi udvar

Wekerle audiencián volt a királynál. A horvát lázadók tartománygyűlésének feloszlatásához nem kapott fölhatalmazást

A trónörökös

álruhája

Belekapaszkodik a sajtóiroda

Polónyi pöre

Nem engedték meg a bizonyítást. Lengyel Zoltán vádjai. Izgalmas jelenetek. Heltait és Komlóst elítélték. Polónyi tüneményeket bérelt föl

Menezstik

a barsi főispánt

Drágább lesz a hus

Sztrájkolnak a mészárosok

A Patrie léghajó

kalandjai

Megszökött a kormányozható

A visszavándorlók

nyomora

Megrekedtek Oderbergben

Fölmentették

a csongrádi cigányokat

Meghurcolt

nagyvállalkozó

Kegyelmet kapott

Hau doktor

Kötél helyett örök fegyház

Nyolc riport

Távirat. telefon

Pátens-jubileum

Miután V. Ferdinánd — a hülye — az első francia forradalom alatt megszületett, a második francia forradalom alatt börtört kapott, és a harmadik francia forradalom hatása következtében penzióba került: I. Ferenc József lett a császár, akit a magyarok eleinte csak I. Józsefnek neveztek. A palotaforradalmat az ifjú császár anyja, az elszánt Zsófia rendezte, akinél a magyarokat a világon senki jobban nem gyűlölte, s akit a magyarok mégis a szívük fölött viseltek, mert képe a zöldhasú bankókra volt lepingálva. Ott asszisztált még — Széchenyi szerint — a „vértől csepegő“ Schwartzberg Felix herceg is, és az ifjú császár hatvanöt országnak és tartománynak lett — az ura.

Ez reggel kilenc órakor történt, nem tudtak róla még a főhercegek se, s az ifjú császár kiáltványa tíz órakor már megjelent: Ausztria népeihez! Ezek között az osztrák népek között persze mi magyarok is ott voltunk, s minthogy a császári imperializmus, a császári abszolútizmus, a császári autokratizmus még mai nap is tart, nagyon természetes, hogy még most is Ausztria népeihez számítottunk. És miért ne? Hát nem a népei boldogságát célozta Ferenc József, amikor életének feladatavá tette az egységes nagy Ausztria megalapítását? Emelje föl az ujját, aki nem boldog ebben a császári nagy egységben?

A népekhez intézett kiáltványt nyomon követte az első császári pátens. Erős volt, mert egy tizenhét esztendő szivből sarjadzott ki. Ferenc József ezen a napon nem törődött azzal, hogy mit csinál a szétkergetett, de szét nem ment országgyűlés; azzal se törődött, hogy mit csinál a rebellis Kossuth Lajos; végül azzal se törődött, hogyan porolják az osztrákok plundráját a fiatal honvédek: hanem a legfőbb császári gondja az volt, hogy császári pátenssel lermombolja a Magyarország és Ausztria között fennálló vámsorompókat. Tehát ötvenkilenc esztendeje nyögünk már a közös vámterület járma alatt, és csak dobogó szívvel ünnepelhetjük ma azt az első pátens, amelynek ötvenkilenc esztendő jubileumát a Wekerle-kormány még tíz esztendőre szintén pátenssel akarja meghosszabbítani. Huszra akarta ugyan, de erre ráérünk még tíz esztendő múlva is, akkor lesz a pátensnek is, meg a közös vámterületnek is hatvankilenc esztendő jubileuma, s nem volna jó dolgunk, ha még nem állnánk a kerek száz esztendeig! Mi magyarok győzzük a jubileumot — csak győzze a császár is!

Minő kár, hogy a pátens-jubileumot nem ünnepelhetik meg harmonikus egységben azok az országok, amelyek ötvenkilenc évvel ezelőtt az ifjú császárnak fejlelőjét és derekalját alkották. Ezekből a tizenkilenc évig tart nyílt abszolútizmus elvitt negyvenháromat, maradt csak huszonkettő, s mi bölcs dolog, hogy ezeket az alkotmányosság áldarcájába burkolt pátensek megtarthassák! Lám, ha ezt előbb tudták volna a Habsburgok, megmaradtak volna az olasz birtokok, nem kellett volna kimenni a hatszáz éves otthonból Nagynémetországból, s mindezeket a kultúrországokat nem kellett volna fölcserélni a köves Boszniával. De hiába: késő bánat, eb gondolat!

Mi magyarok azonban megmaradtunk a legkitünőbb pátenses médiumnak. Minél vénebbek vagyunk: annál inkább a csizmánk szárába száll le az eszünk, s nincs az a tánc, amit az első bécsi nótára legott el nem táncolnánk. Mi se teszünk már egyebet, mint Napoleon leveretése után a bécsi kongresszus: csak táncolunk! A farsangban már a csárdás helyett is — pátens-táncot fogunk járni, s ha most már még ez sem boldogítja a magyart: úgy Szemere Miklós-nak csakugyan nem marad más hátra, mint föbe löni magát!

Csak egyet sajnálunk: a császári jubileum fényét elhomályosítja — a pátens-jubileum. Igaz, hogy ennek Ausztria népei csak örülhetnek, mert míg a császár-jubileum mulandó dolog, addig a pátens-jubileum fényugarát még századokra rászórja a boldog népekre! Amíg a rendszer ágyukkal és puskaporral, golyóval és akasztófával dolgozott: addig Ausztria számára népei zúgtak és morogtak, békétlenkedtek és lázongtak, de amióta az alkotmányos pátensek járnak: azóta még a negyvennyolcasok is kézsókra járnak Bécsbe. Wekerle bizonyosan pátenset kér arra a pátensre, amivel Magyarországot — á la Bach — jól és boldogan lehet kormányozni. Ime egy boldog ország — pátenssekkel körülteremtettéve, s Montesquieu híres szelleme örök időkre lefőzve. A császári jubileummal junktim örökíti meg Wekerle pátenssel Magyarország nagy igazságait Bécsben, a parlamentben, az országban, a sajtóban, — mi pedig őt örökítjük meg a boulevardon és a boulevard-sajtóban. Majd meglátjuk, hogy ki él tovább: a pátenses igazság-e, avagy a boulevard-igazság?

Bécsben nem döntöttek

Wekerle a Királynál volt és jelentést tett a válságos politikai helyzetről. A horvát tartománygyűlés felosztatását még nem határozták el

Wekerle bizik és remél

Vasárnap délelőtt tizedfél órakor jelent meg Schönbrunnban a király előtt *Wekerle* Sándor miniszterelnök. A király különkihallgatáson fogadta a magyar kormányelnököt, ki első sorban a kiegyezési vitáról tett jelentést, majd a horvát-kérdést érintette. Tudalevően úgy akar magán segíteni a kormányt, hogy felosztatja a horvát tartománygyűlést. Ugy látszik, ehhez a tervhez még nem járult hozzá az uralkodó s lehetetlen, hogy e miatt *Wekerle* újabb audiencián fog megjelenni a felségnél. E hónapban összeülnek Bécsben a delegációk is, hogy a provizóriumot megszavazzák, vagyis teljesítsék a kormányok parancsait. Már a legközelebbi időben a képviselőház megválasztja a delegáció tagjait. Ebben merül ki a parlament egész munkája: szavaz, szavaz és szavaz, kiegyezést, kvótaemlést, közös költséget, mindent, amit Ausztria vár és követel tőlünk. Ehhez bizony nem kellett függetlenségi többség; az ország tetteket és alkotásokat várt a negyvennyolcas képviselőháztól, e helyett kapott megaláztatást, elföldadást és szégyenletes mameluk-szereplést.

A horvát tartománygyűlés felosztatásával egyelőre még csak foglalkozik a kormány. Nagy kérdés, nyélbe tudja-e ütni tervét, de még nagyobb kérdés, lesz-e eredménye a garázda horvát-csapat széjjelverésének. Aligha. Már is boszut lihegnek a rezolúció hősei: obstrukcióval fenyegetnek az egyszakaszos pártens ellen. Ha beváltják fenyegetésüket, bizony aligha lesz törvény január elsején abból az egyszakaszosból. De ne is legyen!

Nyilatkozott *Wekerle*

A miniszterelnök, ki vasárnap este már Budapestre érkezett, az osztrák fővárosból való elutazása előtt nyilatkozott az audienciáról és az aktuális politikai kérdésekről. Arra a kérdésre, hogy a horvátok obstrukciója és egyéb nehézségek mellett is el fogják-e intézni a kiegyezést december 31-ikéig, ezt felelte *Wekerle*:

— A kiegyezés addig egészen kétségtelenül el lesz intézve!

— De nem kell-e majd rendkívüli eszközökhöz nyulni, hogy ezt a célt elérje a kormány?

— Nem lesz szükség, mert a kiegyezés rendkívüli eszközök alkalmazása nélkül fog létrejönni.

A beszélgetés ezután a delegációk munkájára terelődött.

— Magától értetődik, — mondta *Wekerle* — hogy a közös miniszteri konferencián szó volt a delegációk összehívásáról is. Letárgyaltuk az összes javaslatokat, amik a delegációk elé kerülnek, de nem állapodtunk meg véglegesen, mert azokhoz a király jóváhagyását kell előbb kikérni.

Végezetül annyit mondott a miniszterelnök, hogy az audiencián szó volt a horvát kérdéstről is, de a döntés később lesz. Ami annyit jelent, hogy a király egyelőre nem adta beleegyezését a horvát tartománygyűlés felosztatásához.

Összehívják a delegációt

Wekerle Sándor miniszterelnök vasárnap délelőtt egy óra hosszáig tartó kihallgatáson volt a királynál, ki részletesen tuda-

kozódott a magyar politikai viszonyokról. Az audiencia után a miniszterelnök Schönbrunnból azonnal Bécsbe ment s ott a külügyminiszteriumban összehívott közös miniszteri tanácskozásban vett részt. Megjelentek a konferencián: *Aehrenthal* báró külügyminiszter, *Beck* báró osztrák miniszterelnök, *Wekerle* Sándor magyar miniszterelnök, *Schönaich* és *Burián* közös miniszterek. Legfőbb tárgya volt a miniszteri tanácskozásnak a delegációk összehívása fölött való döntés. Eddigi megállapodások szerint a delegációk december huszadikán ülnek össze Bécsben. A karácsonyi ünnepekig rendelkezésre álló három nap formalitásokkal s az udvarnál való fogadásokkal fog eltelni.

A közös miniszteri konferencián véglegesen megállapították a delegációk elé terjesztendő közös költségeloirányzatot, melyet a kormányok már előzetesen letárgyaltak és elfogadtak.

Audiencia után

Egy magasállású magyar politikus a következőképpen nyilatkozott a *Wekerle* bécsi audienciájáról: A kihallgatás egyik főcélja az volt, hogy a miniszterelnök beszámoljon a politikai pártoknak a kiegyezéssel és a kvótával szemben elfoglalt álláspontjáról. *Wekerle* már egy előzetes audiencián megkapta a két törvényjavaslathoz szükséges előleges beleegyezést, akkor azonban még azt hitték, hogy a magyar országgyűlés hamarosan megszavazza azokat. Most már csak arra törekszik a kormány, hogy január 1-ig nyélbeüthesse a kiegyezést és a kvótát. De ehhez nem sok reménye lehet. Még Ausztriában is, ahol pedig a Beck-miniszteriumnak sokkal könnyebb a helyzete, aligha készül el velök a parlament. Az audiencia ezenkívül a horvát kérdés miatt is szükségessé vált. A miniszterelnök jelentést tett a horvát tartománygyűlés küszöbön álló összehívásáról. Végül a közeli delegációkról is szó esett a kihallgatáson. Ebben a dologban a két miniszterelnök különben hosszasan tárgyalt egymással.

Vörös László

a szerződési formáról

Sándor Pál képviselő szombati parlamenti beszédében egyebek között azzal a leplezéssel szolgált, hogy a tárgyalás alatt levő kiegyezés szerződési formáját nem lehet érdemlően betudni *Kossuth* Ferencnek s vele a mostani kormánynak, mert a szerződési forma tervét a darabont kormányzat idején vetették fel. E kétségkívül érdekes nyilatkozatra ma *Szterényi* József államtitkár válaszolt a Házban, de megszólalt az ügyben *Vörös László* is, a Fejérváry-kormány volt kereskedelmi minisztere. *Vörös* nyilatkozata a következőképp szól:

A szerződési forma alkalmazásának eszméje tekintetében *Sándor* Pál országgyűlési képviselő és *Szterényi* József államtitkár ur között a képviselőházban lefolyt vitába kénytelen vagyok belsőlni. *Szterényi* József államtitkár ur a tényeknek megfelelő igazságokat jelentett ki akkor, a midőn azt állította, hogy tölem ő, avagy az illetékes szakosztály szerződés-tervezet kidolgozására utasítást nem kapott és hogy szerződés-tervezet az én miniszterségem alatt kidolgozva nem lett. Abban is igaza lehet, hogy a szövetség helyett szerződésnek kötése már korábbi időben képezte megbeszélések tárgyát, mert úgy emlékezem, hogy mindazt, amit a szerződési forma alkalmazásának keletkezéséről a képviselőház mai ülésében az államtitkár ur elmondott, mindjárt miniszterkedésem első idejében előttem is részletesen megismertette. Én egyébiránt sohasem állítottam senki előtt azt, hogy a szerződési forma alkalmazásának eszméje az én agyamban szülem-

lett meg, de igenis abban az időben, a mikor az Ausztria és Magyarország közötti kiegyezés kérdésével hivatalosan kellett foglalkoznom, magamévá tettem a szerződési forma alkalmazását és kidolgoztattam a minisztérium illetékes osztálya által — a mely osztálynak csakugyan nem *Szterényi* József államtitkár ur volt a vezetője — azokat az alapelveket, a melyeket a szövetség helyébe lépő kereskedelmi szerződésben érvényesíteni kívántam. Ezen alapelvek folyamánként egyebek között a külfölddel kötött kereskedelmi szerződéseknél már érvényesített és ugy az osztrák, mint a magyar törvényhozásnak még 1903. évben előterjesztett új autonóm vámtarifák tételeinek változatlan hagyásával mint külön magyar és külön osztrák autonóm vámtarifát kívántam életbe léptetni. Ebbeli javaslataimhoz a magyar minisztertanács hozzájárult és ennek megtörténtével javaslataimat az illetékes többi tényezőkkel is letárgyaltam, a miről különben *Szterényi* államtitkár ur is mai képviselőházi beszédében kifejezetten tanuságot tesz.

Hogy mi volt az én javaslataimnak részletes tartalma, több vagy kevesebb vivmány foglaltatik-e az országgyűlés előtt fekvő kereskedelmi szerződésben, mint az általam felállított szerződési alapelvekben, mi volt az eredménye az illetékes tényezőkkel általam lefolytatott tárgyalásoknak, mindezekről kötelességem hallgatni, mert a hivatalos tárgyalások tiktát eddig is megőriztem és továbbra is megőrizni kívánom. E nyilatkozatommal csak, a minisztériumban fekvő iratokból is igazolható, azon tényt kívántam megállapítani, hogy a vámszövetségi formának a szerződési formával való helyettesítésére az én felelős miniszteri kezdeményezésem következtében a Fejérváry-kormány tette meg az első hivatalos kísérletet.

Egyben szíves készséggel igazolom *Szterényi* József államtitkár ur azon állításának helyességét, hogy a szövetség országgyűlési pártok vezérfőiraival az érintkezést az én miniszterségem alatt tudommal és helyeslésemmel tartotta fenn, a mely különösen tetszhető eljárás azon körülményben találja természetes megfűzését, hogy nekem és a Fejérváry-kabinetnek az volt egyedüli rendeltetésünk, miszerint a korona és az akkori közfelfogás szerint a szövetség országgyűlési pártok által képviselt nemzet közt a megegyezés lehetőségét a legvégsőig fentartsuk és e célból kötelességünk szerint minden eszközt és minden közvetítést szívesen vettünk igénybe.

Budapest, 1907 december 2.

Vörös László.

Ehhez a nyilatkozathoz egy megjegyzésünk van csupán. Hogy *Fejérváry* bárónak és kormánynak mennyire szíven feküdt a korona és a nemzet között való megegyezés létrejövetele, azt a közel egyesztendő kormányzás borzasztó és számtalan bünein kívül kiténően bizonyítja a hirhedt *manifestum*, mely a magyar alkotmány felfüggesztése dolgában rendelkezett. Ezt a *manifestum* a király is, *Fejérváry* is aláírta, letagadni nem lehet. A *Nap* megszerezte annak idején a kinyomatott *manifestum*ot, a Nemzeti Múzeum őrzi is egy példányát örök emlékeztetőnek a legnagyobb bűnök egyikére, a melyet császári parancsra a magyar nemzet ellen valaki elkövethet.

Bizalom egy kilépettnék

Turócszentmárton-ból táviratozzák, hogy ifju *Justh* György, ki a függetlenségi pártból a kiegyezés s a vele járó nagy terhek miatt a függetlenségi pártkörből kilépett, tegnap beszámolót mondott a szucsányi kerület nagyszámú összejűlt választói előtt. Megokolta a pártkörből való kilépését s azt mondta, hogy kiválásának legfőbb indító oka a kvótafelemlés. Hangsúlyozta, hogy e lépésével nem távozott el a függetlenségi eszméktől, sőt azokért szíve mélyéből küzdeni fog továbbra is. A választók helyesléssel fogadták a beszámolót s képviselőjüket bizalmukról biztosították.

A horvátok tanácskoztak

A horvát-szerb koalíció ma este értekezletet tartott, és bár két óra hosszáig tanácskoztak, érdemleges határozatot nem hoztak. Szerden döntés után újabb értekezletet tartanak s erre Budapestre hívták a koalíció összes tagjait, azokat is, kik a magyar országgyűlésnek nem tagjai. Ekkor fognak dönteni arról, hogy a horvát tartománygyűlésen, valamint az egyszakaszos javaslat vitájában milyen eljárást tanusítsanak.

Ítélet a Polónyi-pörben

Pyrrhusi győzelem

Két napi tárgyalás után ma ítéletet mondott a járásbíró Polónyi Géza pörében. Dr. Heltai Ferencet kétheti fogházra és 200 korona pénzbüntetésre, dr. Komlóst pedig 60 korona pénzbüntetésre ítélte. Így végződött a bukott miniszternek egy eljöttől fogva jelentéktelen ügye, amelybe azért kapaszkodott bele, mert a koronatanu: Ullmann Lajos — az ő szerencséjére — meghalt. Erőszakosan kiragadott törmelék volt ez a vád a vádak szilárd köfalából, amely a nagy pör tárgyalása során dől majd a bizonyítékok híjján ma egérutat nyert férfura. A járásbíró ítélete még csak hangulatkelésre se lesz alkalmas a Lengyel-féle pörnél. Az esküdtsek előtt bizonyára széles mederben fog folyni a bizonyítás, nem úgy, mint most, amikor a bizonyítékok elől sorompókkal zárták el az igazság csarnokát. Balgaság lenne következtetéseket levonni a huszezerkoronás parthéretli ügyből a panamáknak ama sorozatára, amely Polónyi Géza közéleti tevékenységét fekete barázdákkal jelzi. Heltait és Komlóst elítélték, de Polónyi még sincs fölmentve. Polónyira súlyos csapásokat mértek ebben a kis pörben is a védők és a sápadt embernek nem volt egyetlen szava a vádakkal szemben. Bizony pyrrhusi győzelem volt ez, amely után csak a teljes megsemmisülés következhetik.

Uj védők

Darvai helyett Eötvös és Lengyel

Ma délelőtt tíz órára volt kitérve a tárgyalás folytatása. Dr. Heltai Ferenc, az egyik vádlott jelent meg elsőnek, aki jegyzeteket készített magának az iratokból. Ujságírókkal beszélgetett és száz szivarba fogadott, hogy fogházbüntetésre fogják elítélni. Benke Ferenc járásbíró nagy megelégedéssel konstata, hogy a lapok tárgyilagosságot közöltek a bünpör első napjáról. A tárgyalás megkezdése előtt Sándor Pál bejelentette, hogy tanubizonyítást akar tenni.

A mikor Benke bíró a tárgyalást megnyitotta, nagy meglepetésre Eötvös Károly és Lengyel Zoltán léptek be a terembe. Heltai bejelentette, hogy dr. Darvai Fülöp akadályozva van a megjelenésben, helyette Eötvös és Lengyel veszik át a védelem szerepét. A bíró ezt tudomásul vette.

Polónyi mesterkedései

Dr. Lengyel Zoltán szólalt fel elsőnek. Kéri a bíróságot, az ügyészt és a sértettet, úgy tekintse őt, mint Heltai védőjét. Tévedés, hogy a bizonyítás be van fejezve. Sándor Pál kihallgatását kéri. Ujabb bizonyítékokat fog betérjeszteni. Felveti újból az *elévülés* kérdését. Polónyi azt mondta, hogy május 30-tól augusztus végéig nem olvasott lapokat. Ez *abszurdum*, hiszen hasábszám róla irtak az összes lapok. Csodálja, hogy Kiss István vizsgálóbíró kihallgatását mellőzték, míg Polónyi fizetett alkalmazottját, dr. Oroszit kihallgatták. Oroszi telefonon jelentette Polónyinak a vallomások lényegét. Erre bizonyíték van. Éjfélkor ismeretlen embereket fogadott az állítólag nagybeteg Polónyi. Junius 21-én *Czárán főügyésznél tett látogatást*. Junius 21-én és 24-én másfél óráig *Günther miniszterrel tanácskozott*. Junius 26-án meginterjuvolták, tehát igenis olvasott lapokat. Bizonyítani tudja, hogy 29-én látogatást tett *Kállay Miklós* bírónál, akit *darabontása miatt* Polónyi csapott el a vizsgálóbírói székéből s aztán arra akarta rávenni, hogy ne engedje meg a bizonyítást. Lehetetlen idevonásolni és presszionálni a tanukat.

Boszorkánypör

Eötvös Károly szólni akar. Balás ügyész tiltakozik az ellen, hogy Heltai másik védője is beszéljen. Dr. Kenédi védő megjegyzi, hogy két védő is felszólalhat. A bíró megadja a szót Eötvösnek. Az ügyész ez ellen *semmisségi panaszt*

jelent be. Eötvös Károly védő kijelenti, hogy Darvai Fülöp eddigi ténykedését magáévá teszi. Kéri az ügyészt, hogy ennek a *babona- és boszorkánypörnek* folytatásától álljon el. Én is voltam — ugymond — ügyész s büszke vagyok erre, de ilyen pört sohasem folytattam. Abból, hogy valaki tanunak jelentkezik, bűnügyet csinálni nem lehet, hiszen akkor minden becsületes ember óvakodni fog a tanuskodástól. *Undoknak, utálatosnak és ocsmánynak tartom az ilyen pört*. Erkölesten példát statuálni nem engedek. Elvárom az ügyészségtől, hogy ezt a boszorkánypört leveszi a napirendről és az iratokat a kályhába dobja. (Derűtség.)

Balás ügyész csodálja, hogy a bíró a védők beszédét meghallgatta. Kéri a bíróságot, adjon elégtételt a megsértett ügyészségnek. Eötvöst tiszteli, de csodálja, hogy nem átalította ezt a pört utálatosnak mondani.

Összetűzés

Balás ügyész ezek után azt mondja, hogy az ügyészségi intézmény tisztasága Lengyel Zoltán óta sárba van tiporva.

Lengyel: Tiltakozom ez ellen a hang ellen. A bíró: Lengyelt rendreutasítja.

Lengyel: Tessék az ügyész urat is rendreutasítani.

Balás ügyész: Sok vád érte már őt e tárgyalás folyamán. A védelem huzta-halasztotta a pört. Nem Polónyit, hanem a közérdeket védi. Önök nem szolgáltattak bizonyítékokat.

Lengyel: De szolgáltattunk ma. Az ügyész: A mit Magyar István ügyészre mondtak, annak következményei lesznek.

Eötvös: Ugyan ne ijesszgesen bennünket! Az ügyész: Én szeretem a viccet, de nem itt. Mikor önök egy rágalmazás ellen védekeznek, újabb rágalmazást követnek el hatósági személyek pörbevonásával.

Lengyel: Tiltakozunk a sértés ellen. Ha az ügyész ur ilyen hangon beszél, mi is így viselkedünk.

Az ügyész: A vádlottakat kihallgatták... Heltai: Nem áll!

Az ügyész: Nincs kifogása Sándor Pál kihallgatása ellen, ha a huszezer koronás vesztegetés dolgában kérdezik meg.

Lengyel: Személyes kérdésben akarok felszólalni.

A bíró: Itt nincs személyes kérdés. (Derűtség.)

Vége a bizonyításnak

A bíró: Tudja, hogy Eötvös érdemekben gazdag férfi és felteszi róla, hogy nem akarta sértetni az ügyészt. A vádlottak a kávéházi beszélgetés miatt állnak itt. Az eljárást *befejezettnek* nyilvánítja. Az elévülésről már döntött, ezt föntartja. Elrendeli Sándor Pál kihallgatását.

Lengyel Zoltán: Semmisségi panaszt jelent be. Az ügyész megtámadta őt. Nincs kifogása az ügyészi intézmény ellen, de harcol az ügyészség hibái ellen. Az ügyész engedelmeskedik a kormány parancsának. Polónyi főnöke volt az ügyészségnek.

A bíró: Kérem, ez nem tartozik ide.

Lengyel: Magyar István tényleg beszélt Polónyival. Ez nem sértés.

A bíró: *Megvonom öntől a szót!*

Kenédi: Nincs befejezve a bizonyítás. A bírói végzés ellen semmisségi panaszt jelent be. Föntartja jogát, hogy bizonyítékait betérjesztesse.

A bíró: Befejeztem a bizonyítási eljárást s ez ellen senki jogorvoslatot nem jelentett be.

Heltai: Szombaton a bíró ur nem engedte meg befejezni a beszédemet. Azt mondotta, később lesz helye megjegyzéseimnek.

A bíró: Joga lett volna megtenni észrevételeit.

Lengyel: Engedjék meg, hogy előterjesztessem bizonyítékait. Statáriális uton ezt a pört elintézni nem lehet. Még *szegénységi bizonyítványt* se lehet szerezni 24 óra alatt, nem hogy *ártatlansági bizonyítványt*. (Derűtség.) Mert ha

ezt így szerezne meg magának, ez *komiszabb dolog*, mint ha meg se szerezte volna.

A bíró: Ha így folytatja, kénytelen leszek megvonni a szót.

Lengyel: Bocsanatot kérek, de én szokva vagyok az ilyen magyaros kifejezésekhez. (Derűtség.)

Megostromolják a termet

A bíró rendőrségért telefonál

A szorongásig megtöltött szűk teremben most nagy lármá és veszedelmes tolongás támadt. A bíró szünetet rendelt, hogy a termet kiürítsék és azután csak annyit engedjenek be, a hányanak helye jut. A teremszolga nem bírt a hallgatósággal, a mely tapodtat se mozdult a verjétkkel kiküzdött helyről, a rendőr pedig, a kit az ajtóhoz rendelték, egymaga nem bírt a túledzőkkel. Egy negyed óráig tartott, míg a terem kiürült. Mikor a tárgyalás újra megkezdődött, iszonyu kavardás támadt. Mindenki helyhez akart jutni, de a rendőr nem eresztett be senkit a zsufolt terembe. Sokan döngögni kezdték az ajtót, félrelökték a rendőrt, mások egymás közt erőszakoskodtak. Valóságos orstromállapot volt a folyosón. Többen így mégis befurakodtak, mire a bíró felszólította a közönséget, hogy távozzék. Senkise mozdult a helyéről.

— Bíró ur, szíveskedjék nagyobb termet adni! — kiáltja Lengyel Zoltán.

— Kértem, de nem kaptam, — mondja a bíró és odakiált a rendőrnek: Jelentse a rendőrségnek, hogy egy ember kevés, küldjenek még hat rendőrt. Nagysokára megérkezett a segítség, mire kiürítették a termet. A bíró csak ujságírókat engedett be és a jogászok közül annyit, a mennyinek hely van. De most is bajjal ment a dolog. Polónyi Dezső akart rendelkezni és utasításokat adott a rendőröknek. Egy fiatalos torkonragadtak: az illető hivatalos hatalommal való visszaélés miatt följelentést tett egy rendőr ellen. Dr. Vázsonyi Vilmost, a ki tanuskodni jött, nem akarták beengedni. Dr. Heltai Ferencnek, a vádlottnak is utját állták. Csak igazolás után bocsátották be.

Sándor Pál kihallgatása

Az elnémitott védelem

A bíró félegy órákor újra megnyitja a tárgyalást. Kijelenti, hogy Lengyelnek csupán Sándor Pál kihallgatásához van szava.

Lengyel semmisségi panaszt jelent be s beszélni akar a többi tanu vallomásáról, de a bíró nem engedi meg.

Az ügyész: Én felszólítottam a védőket, bizonyítsák be, hogy Polónyi kapott-e pénzt Ullmanntól. — Lengyel: De nem engedik meg a bizonyítást! — Az ügyész: A bizonyítás be van fejezve. — Lengyel: Tagadom! Nincs befejezve. — Heltai: Nem engedték meg! — A bíró a vádlottat és védőjét rendreutasítja. — Lengyel tovább akar beszélni, de a bíró megvonja tőle a szót. Lengyel hangoztatja, hogy bizonyítani akar. A Dunagőzhajózási Társaság tízezer forintot fizetett Polónyinak. De a bizonyítást nem engedték meg. Ez ellen semmisségi panaszt jelent be.

A partbérlet

Sándor Pál kihallgatása következik. Részletesen elmondja a Halmos János lakásán lefolyt jelenetet, a mikor Heltai közölte, hogy tudomása van arról, hogy Ullmann husz-, vagy harmincezer koronával megvesztegette Polónyit.

Heltai (Sándor Pálhoz): Igaz-e, hogy Halmos engem felszólított, hogy támogassam őt, bizonyítékok előteremtésében és hogy én erre elmondottam, hogy Polónyi pénzt kapott Ullmanntól?

— Ez igaz, — mondja Sándor Pál. — Halmos beteg volt és összetett kezekkel könyörgött, hogy ne hagyjuk el. Mi csak Halmos kedvéért voltunk hajlandók adatokat nyújtani.

Polónyi Géza odahajlik Sándor Pálhoz és megköszöni a vallomását. Kezet is akar vele fogni, de Sándor félrehúzódik.

Heltai: Igaz-e, hogy Polónyi szereplése a partbérlet dolgában általánosan azt a benyomást keltette, hogy meg van fizetve?

Sándor Pál: Polónyi a városházán szép beszédben bizonyította, hogy hosszabb partbérletbe nem lehet belemenni. Így is határozott a közgyűlés. Később csodálkozva olvastam, hogy Polónyi másodízben a *hosszulejárati partbérlet mellett* beszélt. Akkor ő rendelkezett a többséggel és

pártja mellette szavazott. Ettől a pillanattól kezdve nem érintkeztem Polónyival. Én is, mások is keményen elítéltük Polónyi eljárását. Meghajlok a nagy ész előtt, de irtózom az aberrációitól.

Heltai: Milyen kifejezésekkel támadták Polónyit?

A bíró erre a kérdésre nem engedi meg a választ.

Polónyi: Én is kívánom, mondja el a tanu ur, a mit tud.

A bíró ezt sem engedi meg.

Vita a vallomás körül

Lengyel: Polónyi azt mondja, hogy bünszövetség üldözi őt. Van-e a tanu urnak tudomása arról, hogy a városháza társalgójában tett nyilatkozatban másoknak is volt része?

A bíró: Nem volt joga Lengyelnek a kérdést így feltenni. Ezért rendreutasítja.

Lengyel: Heltai azt, a mit mondott, tanuszkodási szándékkal mondta el?

Sándor Pál: Igenis, úgy mondta el.

Lengyel: Tud-e arról, hogy Ullmann Polónyinnál járt?

Sándor: Én Hűvöstől tudom, ő küldte Ullmann Polónyihoz. Később Ullmann megköszönte Hűvösnek ezt a tanácsot.

Az ügyész felolvassa a főváros hivatalos lapjának közleményét, a mely azt mondja, hogy Polónyi az első közgyűlésen nem ellenezte a partbérletet.

Sándor Pál: Lehet, hogy a közlemény téves.

Lengyel: A fölolvastott közlemény nem hiteles. Indítványozza a közgyűlési jegyzőkönyv beszerzését.

Az ügyész: Nem fektet súlyt a dologra s ellenzi az indítványt.

Polónyi: Kérem a bíróságot, állapítsa meg, hogy a közgyűlésen senkivel sem beszéltem a partbérlet dologáról.

Lengyel: Nemesak szóval lehet a bizottsági tagokat befolyásolni, lehet másképpen is.

Ezután megeskettetik Sándor Pált. A bíró néhány perccel két óra előtt délután négy óráig felfüggesztette a tárgyalást.

Délután

A lap világa

Délután négy órakor Benke bíró újra megnyitja a tárgyalást. Az ajtó előtt rendőrök állnak, a szűk tárgyalási terem levegője fülledt, bár Polónyi Géza eltánt, hazament odujába, nem mer szembenézni Lengyel Zoltánnal. Mondják is az ügyvédek, a kik egymás hátán ülnek:

— *Ilyen levegő! Jó, a míg itt volt Polónyi. De már elment...*

A bíró közbevág és felszólítja Lengyel Zoltán védőt, hogy előterjesztését most megteheti.

Polónyi ravatainál

Lengyel Zoltán: A vád lényege két pontra vezethető vissza. Az első: *Megvesztegethető-e Polónyi Géza?* A második: *Megfizette-e Polónyi Géza a Dunagőzhajózási Társaság 20,000 koronával.* Az egész ország ideketik és elfojtott lélekzettel lesi, hogy tud-e ez a bíróság bármilyen magas állású férfakkal szemben erkölcsi igazságot érvényesíteni? Az én ismeretes cikkemet, a melyre nem kell bővebben kitérnem, tisztán közérdekből írtam, azért, hogy derüljön ki az igazság, lássunk végre tisztán? A sértett urnak nem ez lesz az első sajtópera. Százszor indított pört már Polónyi Géza és százszor vonta vissza. A Splényi-féle ügyben ezerszer súlyosabb vádakot szórtak Polónyi Géza fejére. Miért nem állott ki? Miért nem keresett elégtételt? A *Thaisz*-korszak idején is egy maffia dolgozott a volt igazságügy miniszter ellen? Akkor az összes lapok hangoztatták a legmegbecstelenítőbb vádakot, mind beperelte Polónyi és mind visszaszavizta. Csak egyet említek: Szávay Gyula „Bordélyházi erkölcsbíró” cím alatt írt Polónyiról, aki akkor is verte a mellét, pört indított, *de egy hónap múlva visszavonta, a nélkül, hogy Szávay tudott volna a dologról.* Ebben az esetben kétszeresen közérdek leszámolni az itt, sértett gyanánt szereplő Polónyi Gézával. Statarialiter kivégzési jeleneteket provokálni, amint a bíróság...

Benke bíró: Tiltakozom az ellen, hogy Lengyel Zoltán védő ur a bíróságot így aposztrofálja. Rendreutasítom.

Lengyel Zoltán: Bocsánatot kérek, nem is fejeztem be a mondatom. Félbeszakítottam. Ha én erőszakoskodással vádoló a bi-

róságot, akkor állom is és fentartom mindenkoron!

Lengyel megforgatja a kést...

Lengyel Zoltán: Tegnap az ügyész a védelmet a pör elhuzásával vádolta. Nincs igaz. Mi csak az igazságot keressük; *bizonyítani akarunk szélesen, közvetve és közvetlenül.* Őszinte ember vagyok és az az előnyöm van, hogy még a halálos ellenségeim is becsületes embernek tartanak. Ha nincs igazam, szívesen deferálok. Elérkezik majd a nagy pör ítélete is és *ha én nem tudom igazolni az utolsó belüig mindazt, a mit Polónyi Gézáról írtam, vallok és hiszek, úgy én leszek az első, a ki a tárgyalás után megkövetem!* (A közönség körében élénk mozgás. Felkiáltások: *Éljen Lengyel! Nem kerül arra sor!*)

A bíró: Csendet kérek!

Lengyel: Áttérek a vád lényegére. Megvesztegették-e a volt igazságügyminisztert huszezer koronával? Ujból utalnom kell a büntető pör anyagára. Polónyi bíróküldési beadványában azt állítja, hogy bünszövetkezettel áll szemben, szervezett sajtó utján elkövetett hajzsa szánalmas áldozata. Nos, tisztelt bíróság, én *tizezerrel több lappeldányt tudnék becsatolni a melyek mind azért kerültek napvilágra, hogy engem rágalmazzanak.* A különbség csak az, hogy rólam nem korrektek még gondolni sem merészel senki. Sir Polónyi, hogy a közvélemény zsidó terrorizmus hatása alatt áll és háromszázezer sajtópört kellene indítania, ha minden vádlójával szembe akarna szállni. Ez sem igaz! Én összegeztem a vádakot, nézzen az én szemembe, engedje a bíróság, hogy én bizonyíthassak! *Ez az egyetlen út, hiába kapálódzik az ügyészség ellene.* Hivatkoztam a *Zsupánszky- és gráci ügyekre* és ha elutasítanak minden alkalommal, újra és újra bizonyítani fogok és meg nem szűnök az adatok nyilvánosságra hozatalával még akkor sem, ha a bíróság itt a törvény és igazság csarnokában ebben megakadályoz. A sértett ugyanakkor *Kállai Miklós* járásbírónál járt és informálta. Miért zárkóznak el hát a bizonyítás elől? Ki huzza el a tárgyalást? Tessék az iratokat megnézni: három hónapig huzták az ügyemet és folyt a nyomozás levéltitok megsértése címén. Jó. A vádtanácsig huzták ezt a jelentéktelenséget. A sértett Gasteinban volt. Ujabb három hónapi halasztást kért, nehogy a bíróság tudta és beleegyezése nélkül intézkedjék. Én nem féltém! A mikor két hónapig nem tartózkodtam a fővárosban, folytak a kihallgatások annak rendje és módja szerint.

Mindenki pálcát tör...

— *Bíróküldéssel én éltem?* — folytatja Lengyel. — Polónyi azt panaszolja, hogy Magyarországon különböző társadalmak vannak és így nem bizik a budapesti esküdtekben, mert ezek elfogultak vele, a kereszténnyel szemben. Elérkezett az ideje, hogy leszegezsek minden tényt, minden kifogást! Kijelentem, hogy hajlandó vagyok lemondani minden visszavetési jogomról és ha arról van szó, hogy *Polónyi utolsó szalmaszálként magát kereszténynek játszsza ki és engem, a vádlóját zsidónak tüntet fel,* úgy csak azt a jogot tartom fenn magamnak, hogy minden *mőzesvallású esküdte visszavethessek.* Sőt tovább megyek! *Vigyünk becsületbírók elé az ügyet és legyenek bírónk a kaszinók leghírhedtebb antiszemitái, én azt se bánom!* Ha valaki utolsó menedékeül azt harsogja, hogy ellene az egész világ, mindenki maffiát szervez, akkor az nagyon csalódik, sőt végzetesen csalódik...

A bizonyítékok

— A következő előterjesztéseim vannak: *Először:* Polónyi Géza kihallgatásakor azt mondta, hogy a Dunagőzhajózási Társaság ügyében másal nem érintkezett, mint *Thalyval.* Valótlanságot állított. *Hűvös József, Wellisch Alfréd, Komlós Ágost, Heltai Ferenc, Szalágyi Aurél, Sándor Pál,* mint feddhetlen előéletű, független vagyonu férfiak, ennek éppen az ellenkezőjét vallották: *Polónyi igenis érintkezett Ullmann Lajossal.* Hogy nem látták? Az ügyész ur nagy szegénységi bizonyítványt állított ki Polónyi Gézáról, ha feltételezi róla, hogy tanuk előtt tárgyalta Ullmann Lajossal, vagy éppen fonográfot állított

oda. Hej, ha harminc év óta fonográf állana a Polónyi Géza dolgozószobájában, de sok mindent regélné most nekünk az a kis fonográf! (*Viharos derűtség.*) **Másodszor:** Kérem a hét bécsi tanu beidézését, a kik a vádlottak mellett fognak tanuskodni és igazolják, hogy a sértett érintkezett Ullmann Lajossal. **Müller Ottó** vezérigazgató és **Szalágyi Aurél** igazgató kész megjelenni. **Harmadszor:** A megszorult sértett, hogy higgyünk neki, az egész zsidóság egyesülését látja az ellene intézett támadásokban. Ezzel is le kell egyszer számolnom! Vagyok olyan jó keresztény, római katolikus, mint Polónyi Géza és mégis én vagyok az ő elsőrendű vádlója. Ezek az urak nem akartak rágalmazni, másképpen nem beszéltek volna Polónyi megvesztegetéséről nyíltan, kávéházban. **Negyedszer:** Bizonyítani kívánom, hogy a Dunagőzhajózási Társaság olyan súlyt helyezett Polónyira, hogy Ullmann azt is megígérte neki, hogy *a társaság ügyészevé nevezi ki.* **Ötöd-ször:** Utalok a két városi közgyűlés lefolyására. November 20-án azt mondja Polónyi: *coki osztrák!*, december 28-án ditirambusokat zeng az osztrák vállalatról, január 20-án pedig kihajózik a pipatóriumba és a pártja megszavazza tizenöt esztendőre az osztrák társaságnak Budapest rakpartjait. Véletlen jóindulat ez olyan nagysezü, ravasz fiskális részéről, mint Polónyi Géza? Ullmann hónapokkal később tíz embernek panaszolja: *Polónyi cserbenhagyott!* Miért mondta ezt? Mi köze Polónyi Gézának az osztrák társasághoz? A szép szemükért, vagy a szép uszályhajóikért? (*A hallgatóság percekig kacag.*) **Hatod-szor:** *Az a tizezer forint, a mivel megvesztegeték Polónyit, meg van a társaság hiteles könyveiben.* A kritikus időben „*uszályhajók eladásáért adott provízió*” címén könyvelték el. Igazolni kívánom, hogy ebben az időben a Dunagőzhajózási Társaság *egy uszályhajót sem adott el.* Különben is ezek olyan csekély értékűek, hogy ezer korona provízió is sok az eladásukért. Tisztelt bíróság! Ezek azok a hajók, a melyek Bécsből indulnak el. Budapesten kötnek ki és végül a pipatóriumban maradnak zátonyon! (*Az egész bíróság a hallgatósággal együtt mosolyog.*) **Ullmann Lajos** a sajtójából adta ki a sápot *Polónyinak* s ezt utóbb a társaságtól Bécsben felvette. Tanuim erre: **Feldmann Alfonz** és **Baer Miksa** báró. Kérem a társaság azon alkalmazottainak beidézését, a kik ezzel az ügygyel összefüggésben vannak. A bizonyítás teljes egészében való elrendelését követelem! *Ezek után tudni fogja mindenki, ki volt Polónyi Géza!* **Hehetszer:** **Vázsonyi Vilmos** tanukénti kihallgatását kérem, mert ez a büncselekmény minősítésével függ majd össze. Hadd lássa az egész közvélemény, hogy terrorizáljuk a tanukat!

A bíró (Eötvös Károlyhoz): Kíván hozzászólni?

Eötvös Károly: Nem. Csatlakozom mindenben Lengyel Zoltán előterjesztéséhez.

Kenedi Géza: Komlós Ágostot nem érintik az ügyész vádjai, nem abban a vonatkozásban szólt az említett úgyról, hogy Polónyit, vagy akárki mást megrágalmazzon. De ha már ebbe a kényszerhelyzetbe hozták őket, mindenben csatlakozik Lengyel Zoltán előterjesztéséhez. Két bővítése van: először is **Bauer Vilmost**, a ki a tizezer forintot felvette és a pénz felvételére jogosított bécsi egyént kéri kihallgatni. Kíváncsi erre az egyénre, aki bizonyára *Polónyi megbízásából vette fel az összeget.* **Oroszi dr., Frank Frigyes** nyugalmazott vezérigazgató kihallgatását is kéri és ezekre már rátért volna előbb is, ha az ügyész nem hajtja ostorral a tárgyalást.

Nem engednek bizonyítani

Hübele Balás

Balás ügyész: Szükségesnek tartom előrebocsátani, hogy a bíróság egyenes felszólítására szólak hozzá a védelem előterjesztéséhez. Ami itt a védelem részéről történt, az perrenden kívül álló. A bizonyítási eljárás befejeztetett. Hiába mondtuk: *Tessék bizonyítani!* A védelem eddig huzavonta a tárgyalást, de nem állott elő bizonyítékokkal. A bíróság tulzottan figyelmes és lojális volt a vádlottak iránt. **Három kérdésen gondolko-**

dott, a míg Lengyel Zoltán előterjesztéseit hallgatta. A védők vagy önmagukat nem veszik komolyan, vagy a bíróságot nem veszik komolyan, vagy nincsenek tisztában a törvény rendelkezéseivel. Ugy látja, hogy a vádlottak félnek, reszketnek az ítélettől.

Lengyel Zoltán: De mennyire!

Balás ügyész: Nem is szól hozzá a védők előterjesztéséhez. Ullmann szelleme se lehetne tanu itt. Vázsonyi meg nem idézhető, mert mentelmi joga . . .

Lengyel Zoltán: Jelen van és kihallgatható.

Balás ügyész: Ellenzem! Nevetséges, hogy azon egyént akarják kihallgatni, a ki Bécsben a pénzt felvette és a kinek a nevét sem tudják. Valamennyi előterjesztés elutasítását kérem! Térjünk át a perbeszédre.

Benke bíró: A bíróság a védők előterjesztéseit mellőzi. Jogérvényesen kimondom, hogy a bizonyítási eljárást befejeztük.

Lengyel Zoltán védő: A btk. 384. szakasz 9. pontja értelmében semmisségi panaszt jelentek be. Előterjesztéseimben vázoltam az igazság kiderítésének egyetlen útját. A királyi ügyész azt mondja, hogy nem ismerjük a törvényt. Nos, én kijelentem, hogy az ügyész tudja a törvényt, de erre a tárgyalásra volt szives elfelejteni. Nem félünk az ítélettől! Bárhogy is döntsön ez a bíróság, Heltai Ferenc és Komlós Ágoston doktor maradtak, akik voltak, becsületes, jellemes, köztisztelőben álló uriember.

Kenedi Géza védő: Csatlakozik Lengyel semmisségi panaszához.

A bíró: Félóra szünetet rendel el.

A perbeszéd

Szünet után

Mielőtt az ügyész hozzáfoghatott volna vádbeszédéhez, kiderült, hogy a vádlottak elemek uzsonázni; várni kell rájuk. A bíró megkérdi az ügyésztől.

— Egyfolytában tartuk meg a pörbeszédet.

— Én állok rendelkezésére — mondta Balás ügyész.

— Én az ügyészt nem sajnálom, de azért jó lesz elmenni egy kicsit vacsorázni! — felelt nagy derűvel Eötvös Károly.

Hübele Balás beszéde

Balás Elemér ügyész: Annak idején egy más testület előtt történt, hogy a volt polgármester Halmos János sértő nyilatkozatot tett Polónyi Géza személyére. Kénytelen erre is kitérni. Halmos azt állította, hogy Polónyi olyan ember, aki fővárosi bizottsági tagságát a közkárára, vagyonszerzésre használta fel. Erről szó esett januárban a Vigadó-kávéházban is. Kérdezték egymástól, Halmos be tudja-e állításait bizonyítani?

A társaságban Heltai Ferenc dr. is jelen volt. Heltai a nagy nyilvánosság előtt azt mondta:

— Ha a köztudat elég lenne, nem kellene bizonyítani.

Az ember megrágalmazhat valakit nemcsak direkte, hanem ilyen hozzáfűzéssel is. Heltai ezt olyan helyen mondta, ahol számos tanu volt jelen. Ezen cselekménye a btk. 258. §-ba ütköző és 262. §. szerint minősülő rágalmazás vétségét állapítja meg. Heltai e jelenet után egy másik társaságban azt is elmondta, hogy Ullmann a Dunagőzhajózási Társaság ügyében Polónyit huszezer koronával megvesztegette. Ez is megállapítja a rágalmazás vétségét. De Komlós tovább is ment. Azt is mondta: „Milyen kár, hogy meghalt Ullmann Lajos!” Ez is az előbbi kijelentésekkel áll kapcsolatban s azt jelenti, hogy ő Polónyi Gézát olyan embernek tartja, aki megvesztegethető. Majd rátér az ügyész Komlós Ágostra. Nála eltér az eredeti vádtól. Konstatálja, hogy amikor Komlós azt mondta:

— Milyen kár, hogy Ullmann meghalt!

Ezzel a szavaival még konkrét ténnyel sem állított Komlós. Ellene tehát csak a nyilvános becsületsértés vádját emeli. Kéri Heltait két rendbeli rágalmazás, Komlóst pedig nyilvános becsületsértés miatt megbüntetni. Szerinte

egyik vádlottnak sem sikerült állításait bebizonyítani. Kéri figyelemmel lenni arra, hogy Komlós itt bűnbánatot tanusított, tehát nála kimondhatatlan nagy enyhítő körülményeket lát. Nem úgy áll a dolog Heltainál. Heltai egész mai magatartása folytatása annak a cselekménynek, ami miatt itt áll. S leglángolóbb gyűlölettel, ádáz ellenségeskedéssel viseltetett Polónyi ellen s megátalkodottan tartotta fenn rágalmazó állításait. Az ő esetében bűnhalmazatot lát. Tanuzási szándék? Ilyet nem ismer a törvény . . .

Eötvös: De ismer az élet!

Balás dr.: Kérem vele a törvény teljes szigorát éreztetni. Szükségesnek tartom nála a szabadságvesztés büntetését alkalmazni. Nem átalotta Heltai Polónyit, nem a minisztert, hanem az élete végéhez közeledő embert súlyosan megrágalmazni. Kéri az ítéletet a Magyarországon a vádlottak terhére közzétenni.

Krokodilkönyvek

Polónyi Géza: Rövid néhány szavam van. Mikor Magyarország igazságügyminiszteri állásától elbucsztam, vállaltam, hogy bebizonyítom az ellenem emelt vádak igaztalan voltát. Egy annyi ellenségtől körülvett ország, mint hazánk, nem bírhatja el, hogy a kormánypoleon olyan emberek üljenek, akik nem méltók az ország bizalmára. Pört indítottam nyomtatvány útján elkövetett rágalmazás vétsége miatt. Pört indítottam azok ellen is, akik e rágalom szülőforrásai voltak. A bizonyítást én nem elengedtem. Magam hivatkoztam tanukra is. Amivel állásom tekintélyének tartoztam, megtettem mindent. Több kötelesség rám nem vár. Mindenkit, aki e rágalmat terjesztette, bíróság elé szelítettem. Hogy a bizonyítás mennyire sikerült a vádlottaknak, majd az ítélet mutatja meg. Mértőföldjelző legyen ez ítélet ebben a korszakban, amelyben kockára kerül, becsület és vallás. Ismerem lovagias nemzetem minden korszakának összes hibáit. Egy korszaknak sem tartozott hibája közé a rágalom. Kérem a bíró ur ítéletét! Hirdesse ez, hogy Magyarországon van még becsület és van tekintélye még a törvénytiszteletnek. Tűnjék hát ki végre, hogy a rágalom csakugyan ocsmány és büntetendő.

A teremben Polónyi irodájának volt és mai alkalmazottai megélték a „bordélyházi erkölcsbíró”, aki el is hagyta a termet. Szánalmas szereplésének undorító emléke kísérelje . . .

Eötvös Károly védőbeszéde

Eötvös Károly: Csak az utolsó pillanatban vállalkoztam arra, hogy ebben a pörben elvállaljam a védői tisztet. Először is Polónyi beszédének utolsó mondatával foglalkozok. Azt mondta Polónyi, tűnjék hát ki végre, hogy a rágalom csakugyan ocsmány és büntetendő. A becsület, amely a bíró védőszárnya alá kerül, biztonságban érezheti magát. Ami itt történt, nem a sértett, hanem az ügy terhére irandó. Ha valaki ebben az országban jogtalan hajszát indít, tűnjék ki a jogtalanság! Az ügyésznek egyetlen mentsége, hogy rövid volt. Elismeri ékesszólását. Tehetségét azonban nem ragyogtatta, amikor vádját előterjesztette. Ő is megpróbált rövid lenni. A tényállást az ügyész nem teljesen hiven terjesztette elő. Ezt minden részletével fel kell tárni. Mi történt? Az történt, hogy tizenkét évvel ezelőtt 1895-ben a dús gazdag Dunagőzhajózási Társaság a Dunapart egy részét ki akarta bérelni. Ezért alkudozni kezdett a fővárossal, de a közgyűlés nem szavazta meg a bérletet. Sok ember szólalt fel a bérlet ellen, többek között Polónyi Géza is. Polónyi hatalmas beszédet mondott ellene; pedig ez nagy dolog, mert erős befolyást gyakorolt abban az időben a IV. kerület bizottsági tagjaira. Mondhatom majdnem diktátor volt a bizottságban. Polónyi azzal érvelt beszédében, hogy nem hazafias dolog egy osztrák császári még csak nem is „cs. és kir.” társaságnak adni a bérletet, amikor arra a Magyar Tengerhajózási r. t. aspirál. December közepe táján Budapestre érkezett Ullmann Lajos a társaság vezérigazgatója. Több bizottsági tagot meglátogatott.

A józan ész logikája

— Higyje el az ügyész ur, a törvény az fontos, a jó tanuk is fontosak, de a józan ész is fontos. Amikor az az Ullmann igazgató ide jött, bizonyára azért jött, hogy meggyőzze a fővárosi bizottsági tagokat. Igy látogatta meg Polónyit is, aki a IV. kerületnek a vezére volt. Amikor Hűvösnek panaszkodott, az tanácsolta neki, menjen, beszéljen Polónyi Gézával, akinek szava nyomatékos súlyyal bír a fővárosnál. Itt jön azután egy mozzanat. Arról van szó, Ullmann meglátogatta-e Polónyit és informálta-e vagy nem? Polónyi azt állítja, nem beszélt Ullmannal. A törvénytisztelet és rendőrségi vizsgálati jegyzőkönyveken felül van még egy óriási megcáfolhatatlan tanu, „a tisztia józan ész”. Ullmann nagy szű ember volt. Ha ő akart valamit a fővárostól, nem tételezhető fel, hogy Polónyit meg ne látogatta volna. Tiszta józan és nem királyi ügyészi ész szerint ezt másképpen elképzelni nem lehet. Vád tárgyává tette az ügyész, hogy Heltai többek előtt azt mondotta: Ullmann tizezer forintot adott Polónyinak. De erre majd később térek rá. Mi történt január közepén? A novemberi leszállás után újra előállt a Dunagőzhajózási Társaság és kérvénye újból a közgyűlés elé került. Egy bizottsági tag szövé tette, hogy egy elutasított kérvényt három hónapon belül nem lehet tárgyalni.

Lengyel (közbeszél): Nem januárban, decemberben! . . .

Eötvös Károly: Mindegy. Nem a kalendárium csinálólókról van itt most szó. (Derűltség.) Polónyi most már védte a statutum ellenes ügyet, most már nem volt neki osztrák és idegen a társaság. Nem mondom, hogy az akkori közgyűlés sokkal jobb volt, mint a mai. (Derűltség.) de Polónyi rávette a bizottsági tagokat, hogy belemenjenek ennek a kérdésnek a tárgyalásába.

Azok a jóbarátok!

Én is ismertem Halmos Jánost. Nem tartottam valami lángeszű kormányzóknak, de tisztességes embernek tudtam. Egy jogállamban minden magasállású tisztviselőt kötelesség tisztességes embernek tartani. Akinek az Isten magas hivatala, annak ésszel is ad hozzá. Hát ez mellékes. Az ügyész ur nem jól idézte Halmos szavait, pedig a ki Petőfi versét idézi, ne citálja azt cifrában, mint az az eredetiben van. A sértett ur miniszter-társai, jó barátai, — nem állok jól, hogy jó barátai (derűltség), de hát jogállamban ezt így szokás mondani — kényszerítették őt a pörre. Beszédjének ezen a pontján Eötvös kedélyesen hátraszól Lengyel Zoltánnak: Ne hagyj elfelejtenem Lónyay Menyhért bukásának esetét. (Nagy derűltség). Majd így folytatja:

— Halmos János megkérte Vázsonyit, Heltait és több jó barátját, legyenek segítségére ebben a pörben. Ezek öreg barátjuk segítségére siettek. Így van ez Heltai vallomásaiban. Azt mondja az ügyész: nevezük meg mi azt az embert, aki a pénzt Bécsben felvette. Mi közönséges detektív és magánkutató szerepre nem vállalkozunk. Ezt megtudni a közzvadás kötelessége. A védelemnek nincsenek hivatalos közegei. Az ügyészségnek vannak hivatalos és hivatalon, jó és rossz közegei e célra. Ő is volt ügyész és szigoruan vette hivatalát. A mai jogállamban nem a jog, hanem politikai érdekek uralkodnak. Higyjék el, ebben az ügyészi intézményben nem venne részt, ha koldulnia kellene is. Neki nincsen inyére olyan állás, ahol előterjesztéseit még fölülrevidíálják. Ő, mint ügyész indítványt tett egyszer az igazságügyminiszter ellen, azért, mert az a vádlottakkal összejátszott. Ma tegye meg ezt egy ügyész! A közzvadás tárgyalás során azt mondotta, tessék bizonyítani, de én nem engedek bizonyítani. Hát kérem, hozzászól ehhez még más ügyész és más bíróság is. Vádat emelnek Heltai ellen, mert azt mondotta, ha Ullmann élne nem kellene bizonyítani. Ugyan hol itt a sértés? Az ügyész ur azt mondja, hogy ez a tizezerforintos beszélgetésre hivatkozik. Honnan tudja ezt az ügyész ur, hisz nem volt ott? Vád az is, hogy Heltai azt mondta: kár, hogy Ullmann meghalt. Hát ez tisztességes dolog, egy jó rokontól egyebet nem lehet várni. (Nagy derűltség.) Hogy kik voltak még a kávéházban, én nem tudom, de az ügyész ur sem tudja. De különben is tudjuk, hogy ott akkora zsidaj van, hogy még a szomszéd sem érti meg a szomszédja szavát. Hát az a közzvadás oly veszedelmes valami, mint az indiai kolera?

Lónyai Menyhért esete

Eszébe jut Lónyai Menyhért gróf esete. Amikor egy közférfiuról van szó, a köztudatnak nemszabad tudnia arról, hogy ez egyszer már elbukott, mert ha ez kitudódik, akkor az illető fekdjék le, tűnjék el, temettesse el magát; mert sem bíróság, sem ügyész többé meg nem mentheti. Mindenkit meglepett harmincöt évvel ezelőtt Lónyai pénzügyminiszter bukása. Megkérdezte Deák Ferentől, mi igaz abból, hogy Lónyainak nem volt tiszta a keze. Deák Ferenc így felelt: Fájdalom, ezt tanuk nem bizonyíthatják, mert mind meghaltak, de azért a holt tanuk is bizonyíthatnak. Levelet kaptam egy berlini pénzkapacitástól, aki ezt írta: „Szomorú dolog az, hogy Magyarországnak olyan pénzügyminisztere van, akiről ezt és ezt beszéljük.“ A levélben idézve voltak a vádak is. Megmutattam a levelet gróf Lónyai Menyhértnak, aki ezt mondotta: Remélem, megirtad annak a bankárnak, hogy nem igaz? Azt feletem neki, hogy nem hiszem. A bankár erre ezt felelte: Természetes, hogy nem hiszi, mert akkor nem tűrné maga volt. Polónyi Géza is miniszter volt. Róla is ilyen dolgokat beszéltek. És ez már nagy baj. A közférfiunak vigyázniia kell a becsületére. Eötvös végül sorba foglalozza a vádpontokkal, amelyeket egyenkint és összesen megcáfol. Felmentő ítéletet kér.

Távozában Eötvöst a közönség harsányan megéljenezte.

Kenedi Géza védőbeszéde

Szünet után, még az Eötvös Károly elokven-
ciájának csodás hatása alatt kezdte meg védőbe-
szédét Kenedi Géza. A közügyek züllöttségére vall,
— ugymond, — hogy már az államélet legmagas-
sabb régióiban is teremnek bünpörök. Egy birne-
ves államférfiutól hallotta, hogy ez a veszedel-
mes tünet megteremtette a magyar törvényhozás
harmadik kamaráját: az esküdtbíróságot. A vi-
szonyok degenerálódása odavezetett, hogy ez a
harmadik kamara utóbb már a járásbíróság lett
és el fog következni az idő, mikor a harmadik
kamara szerepét a rendőrség fogja vállalni. Az a
züllöttség és erkölestelenség vezet oda a közélet-
tet, a mely rágalmaszai pörnek tünteti fel a ta-
nuelfojtási pört, hogy befolyást gyakoroljon egy
országos politikai pör kimenetelére. A közéletben
esupa üresfejű, érdemtelen ember viszi a vezető
szerepet és ennél a gazdasági szelekciónál még
sokkal rosszabb és veszedelmesebb a rágalmasz
és becsületsértés szelekciója. Ha azzal állnak elő,
hogy itt a közérkölesök érdekében folytatnak il-
dözést ez a dolgok legcsunyább átjárszása. Az
igazságszolgáltatást akarják megrontani azzal,
hogy a főpört megellenézték. A kertek alatt ke-
resi Polónyi Géza az igazát, mert nem meri kö-
vetni az egyenes utat, mert nem meri provokálni
a bizonyítást, holott egyedül csak a bizonyítási
eljárás volna alkalmas ut arra, hogy ő a becsület-
t kereshesse. A legborzasztóbb az a vélemény, a
mi a városatyaságról él a köztudatban. Klikk-
uralom bönítja meg az igazi közérdek érvényesü-
lését. Ezután mély érveléssel bizonyította, mikép-
pen rontotta meg az igazságot a királyi ügyész,
mikor elzárta a bizonyítás utját. Itéljenek bár-
miképpen is, erről a pörről senki sem fogja le-
törölni azt az irtózatos bélyeget, hogy itt két
tanu diszkreditálásáról és a diszkreditált tanuk-
nak esküdtzék elé állításáról van szó. Gondolják
el azt a szörnyű pillanatot, mikor fogházból hur-
colnak az esküdték elől egy embert, egy tanut, a
kivel súlyos vádak igazságát akarják bizonyítani.
Lengyel Zoltán tanuit akarják tönkre tenni és
ezért két embert a legerkölestelenebb módon fog-
nak közbe. Végtelen szomorú itt a közvadász-
repe, azé a közvadász, amelynek tiszteletreméltó
szerepét én mindig a legnagyobb meggyőződéssel
szoktam védelmezni. Polónyi Géza igazságügy-
miniszter volt az első, aki meggyalázta Kozma
Sándor féltett hagyományait. Polónyi minduntan
beleavatkozott az ügyészek munkájába. Még
főlebbezéseikbe is beleszólt, úgy bánt velük, mint
ha az igazságszolgáltatás rabszolgái volnának.
Meggyőződésem, hogy az ügyész ur most is pa-
ranes folytat van itt, ide vezényelték őt, hogy
megszerezzen egy pirrhusi győzelmet. (Balás ki-
rályi ügyész halálsápadt arccal fogadta a súlyos
vadász és nem-el intett a fejével, de látszott
rajta, hogy lelke mélyén megremegett a valóban
megrázó gyanusítástól.)

— Igaza — ugymond — nem lesz itt Poló-
nyinak sohasem, mert nem a kertek alatt bujkál
az, aki igazságot keres, hanem a nyíltság, az
őszinteség, a férfiaság egyenes utját járja.

Kenedi beszédének nagy hatása volt. A
bíró Balás Elemér királyi ügyészt hivta szó-
lásra. Csend támadt.

Az ügyész védelmét várta mindenki Kenedi
Géza vádbeszédével szemben. De Balás nem szó-
lott érdemileg. Az egyik büntető szakasz helyett
jelentett be egy másikat és azt mondta, hogy
ezzel csupán nyelvihibát kívánt kiigazítani. Nem
mert érdemileg reflektálni, mert ezzel jogot
adott volna Lengyel Zoltánnak arra, hogy mint
védő újra felszólalhasson.

Lengyel szava

Lengyel így is felállott, vitatni akarta a
jogát.

Benke bíró: Az ügyész ur nem válaszolt,
tehát a vádlottaké a szólás joga. A védő urat
nem illeti meg a szó.

Lengyel Zoltán: Nemcsak beszélt a királyi
ügyész ur, de a közvadász is megváltoztatta. Ne-
kem tehát jogom van beszélni.

Benke: Nem adom meg a szót.

Lengyel Zoltán: Konstatálni kívánom,
hogy a bíróság jogtalanul vonta meg a szót tö-
lem. Határozata ellen semmisségi panaszt jelen-
tek be.

— Elfogadom — szólt Benke Ferenc — és
Kömlös dokornak adta meg a szót. Kömlös
rövid beszédben utasította vissza az ügyésznek
azt a jóindulatát, hogy neki bünbánást impu-
tált. Nem követett el bünt, tehát nincs is meg-
bánni valója. Fölmentését kérte.

Esküszöm!

Heltai Ferenc vádjai

Most Heltai Ferenc állott fel szólásra és
elragadó szónoki erővel védelmezte a maga
igazságát. Minden súlyos, megrázó vád volt, a
hallgatóság valósággal megilletődött a tem-
plomi csendben lesújtó kimentől, a királyi
ügyész pedig halálsápadtan ült a helyén. Negy-
vennyolc óra alatt nem volt Balás Elemérnek
ilyen kínos félórája. Lehetetlen, hogy a legsu-
lyosabb önvád ne mardosta volna a lelkét, mi-
kor Heltai Ferenc tizszer, tizenötöször megismé-
telte arra a rettenetes vádra, amiért Polónyi
pörbefogta:

— Esküszöm isten és ember előtt, hogy
Ullmann Lajos megvesztegette Polónyi Gézát!

Kicsoda Polónyi Géza?

— Azt mondja a királyi ügyész — kezdte
beszédét Heltai Ferenc — hogy ő azért jött
ide, hogy megtudja: kicsoda Polónyi Géza? Én
őszintén és titkolás nélkül felelnék erre, de kí-
nos helyzetben vagyok, mert itt ül velem szemben
Polónyi Géza fia és engem valósággal presszionál
a kegyelet. De meglep a királyi ügyész kérdése és
nem kérdezhetek tőle egyebet, mint hogy: Urasá-
god talán idegen? Uraságod talán nem hallott
semmit arról a nevezetes közszereplésről, amely
letörülhetetlen bélyeget nyomott Magyarország
legutolsó harminc esztendejének közéletére? Én
azt mondom, hogy Magyarország újabb történeté-
ben nem volt egyetlen férfi, akit nyilvánosan
annyiszor megbecstelenítettek, megrágalmaztak
volna, mint Polónyit. És mindjárt konstatálom
azt is, hogy ugyancsak Polónyi volt az, aki ilyen
megbecstelenítésekért, ilyen rágalmakért soha
perbe nem fogott senkit. A bíróságnak tehát
egyetlen esetben sem volt módjában konstatálni,
hogy kicsoda is az a Polónyi Géza.

Lengyel Zoltán: Szorultságból megindította
a perket, de de nyomban vissza is vonta. Az én
ügyemben is vissza akarja vonni. Már többször
főljánlotta.

Heltai Ferenc: Huszonöt év óta vagyok sze-
replője a közéletnek, hazugsággal senki sem vá-
dolhat. Isten és ember előtt vallom, hogy Ullmann
Lajos nékem azt mondta, hogy 1905-ben a Duna-
gőzhajózási-Társaság partbérleti ügyében meg-
vesztegette Polónyi Gézát. Ketten utaztunk Ull-
mann Lajossal egy szakaszban. Én véletlenül azt
a kérdést intéstem hozzá, miért járt Pesten, mire

Ullmann így felelt: „A partbérleti ügyet intéz-
tem el Polónyival.“ Ez az „elintézés“ nem vonat-
kozhatott egyébire, mint a pénzbeli megvesztege-
tésre. De Ullmann világosabban is megmagya-
rázta a dolgot. Beszéd volt arról, hogy őszinte,
nyíltszájú ember, aki megmondja, amit a szíven
hordoz. „Megfizettem érte“ — egészítette ki Ull-
mann önként azt az információt, amit én nem
kértem. Összeget is mondott, az összegre azon-
ban én nem emlékszem. De a mostani pör folya-
mán szerzett lénybeli bizonyítékok alapján nyu-
gott lélekkel teszem rá le az esküt, hogy ez az
összeg tízezer forint. Polónyi megszólgált ezért a
pénzért. Heves pártfogójává szegődött annak, az
ügynek, amelyet előbb ő buktatott meg. De csak
a belvárosi klikkel intéztette el az ügyet, ő maga
nem szólalt föl tízezer forintért. Ezért vallotta az
egyik bécsi tanu, hogy Polónyitól ők többet vár-
tak. Ezután nagy hatás mellett a Halmos-ügyről
szólt. Halmos János és a kétségbeesett család
könyvek között kérték, hogy mentse meg a volt
polgármestert és segítsen bizonyítani. Emberba-
ráti kötelességet teljesített, amikor elmondta,
amit Ullmannról hallott és amit — ezt folytono-
san ismételte — szentül vall isten és ember előtt.
Ha tudom, — folytatta — hogy engem mint ta-
nut akarnak lehetetlenné tenni és tanuvallo-
som diszkreditálása végett, a vádlottak padjára
hurcolnak, akkor én más — bécsi tanukat vonul-
tattam volna föl a nagy perben. Végül óriási ha-
tás mellett szemére hányta a bíróságnak, hogy
elzárta előle a bizonyítás utját. Vezekelnék —
mondta — ha meggyőződésem pillanatig is meg-
rendült volna, de ez a pör csak megerősítette a
szubjektív- és objektív-igazságot és én isten és
ember előtt vallom utójára is, hogy Ullmann La-
jos megvesztegette Polónyi Gézát.

Mindent kiüríteni!

Rendörök, előre!

Hatalmas taps-orkán zúgott föl a beszéd
után. Benke bíró fölállt és rekedt hangján ki-
abált valamit, de az ujjongók lárájába beleve-
szett a szava. Egy pillanatra szünet a megújuló
taps és áthatott a tüntetés zaján az elnöki pa-
ranes:

— Kiüríteni mindent! Rendörök előre! Senki
sem maradhat a teremben!

Csak fokozódott az izgalom. Többen a sajtó
jogát követelték:

— Az újságírók is kitiltja a teremből? Ez
nem járja.

— Az újságírók itt maradhatnak — mente-
getődzött Benke Ferenc. Ez természetes! De a
többség kint a helye! Rendörök, teljesítsék kö-
telességüket.

Nehezen állt helyre a rend. Lengyel Zoltán
fölállt és tiltakozott a bírói önkény ellen.

— A nyilvánosságot jogtalanul korlátozza a
járásbíróság. Semmisségi panaszt jelentek be.

— Elfogadom — szólt idegesen a bíró. Gyé-
rünk tovább!

Az ítélet

Benke Ferenc felállt és vele az újság-
írók, akik a teremben maradtak. Benke
emelt hangon olvasta jegyzeteiből az ítéletet.

Ő felsége a király nevében!

A büntetőjárásbíróság Heltai
Ferenc hírlapíró bünösnek mondja
ki, a büntetőtörvénykönyv 258. sza-
kaszába ütköző és a 262. szakasz
szerint minősülő egyrendbeli és a
258. szakaszba ütköző egyrendbeli,
összesen kétrendbeli rágalmasz
vétségében.

Dr. Kömlös Ágoston ügyvédet
a büntetőtörvény 261. szakaszába
ütköző és a 262. szakasz szerint mi-
nősülő becsületsértés vétségében és

Heltai Ferencet a 260. sza-
kasz, valamint a 96. és 107. pontok
értelmében tizennégy napig fogházzra
és száz-száz korona mellékbiinte-
lésre,

Komlós Ágostont pedig *negyven korona pénzbírságra, mint főbüntetésre és husz koronára, mint mellékbüntetésre ítél.*

Elítélteket az összes költségekben elmarasztalja.

Ezután következett a hosszú lére eresztett indokolás ismertetése.

Balás ügyész: Megnyugszom az ítéletben.

Lengyel Zoltán: Védencem nevében alaki és anyagi okokból *jölebbezést* jelentek be. Semmiségi panaszomat fentartom és konstátálni kívánom azt, hogy Polónyi Géza, a ki a tárgyalás folyamán többször vágott ki nagy beszédeket, *egy szóval sem tagadta, hogy zsebrevágta az Ullmann tízezer koronáját.*

Kenedi Géza: Fentartja semmiségi panaszait és szintén *jölebbezést* jelent be. Kifogásolja, hogy a bíróság a *gyorsírói költségekben* is a vádlottakat marasztalta el, holott ezt Polónyi Géza a tárgyalás megkezdésekor önként és kifejezetten vállalta.

Végül Lengyel Zoltán egész sor új semmiségi panaszt jelentett be és előterjesztette azt a kérelmét, hogy az ítéletet írásban közöljék a felekkel. A bíróság *ezt indokolás nélkül megtagadta.*

Dicsőség az elítélteknek!

Már az ítélethirdetés aktusát a közönség lázas türelmetlenséggel zavarta meg. A rendőrök nem tudták megakadályozni, hogy a kint várakozók be ne nyomuljanak a tárgyalási terembe, amelynek levegője forró volt az izgalomtól. Lelkes éljenzés harsogott az elítéltek felé:

— *Éljen Lengyel Zoltán!*

— *Éljen Heltai!*

— *Éljen Eötvös Károly!*

Lengyel Zoltánt vállukra emelték, diadalmenetben vitték a kapuig. Az utcán is megismétlődött a tüntetés.

Bíró uram, panaszom van

A főbérelt Polónyi-éljenzők

Rendkívül mulatságos és Polónyira nagyon jellemző epilógusa volt a tárgyalásnak. Mikor Benke bíró és a jegyzője a törvényszék lépcsőjén lefelé haladtak, odalépett hozzájuk egy munkáskülsőjű, de alighanem munkakerülő alak és ezt mondta:

— Kérem, bíró ur, mi idejöttünk *Polónyi urra szavazni* és nem kaptunk pénzt. Tessék megítélni nekünk . . .

A pör szereplői, több ügyvéd és újságíró pompásan mulattak, a bíró pedig mosolyogva szólt:

— Menjen Polónyihoz, kérje tőle.

A munkás, aki nyolcadmagával volt, szomoruan elballagott. Ezeket tényleg Polónyi Géza toborozta össze abból a célból, hogy a tárgyalás befejezése után mellette csináljanak hangulatot. Hatot a nagymező-utcai Grün-féle kocsmából, kettőt a Váci-köruti Kann-féle pálinkamérésből akviráltak. Fejenként két koronát ígértek nekik, de mint ők maguk keserűen mondták, megfélekezett róluk a kegyelmes ur . . . És Polónyit ez egyszer ingyen éljeneztek.

Kivándorlási központ. A magyar gyár-
iparosok országos szövetségében ma délután szakértekezlet volt Chorin Ferenc elnökle mellett egy országos kivándorlási központ létesítése tárgyában. Chorin Ferenc elnöki megnyitójában rámutatott a társadalmi szervezet nagy fontosságára s megjelölte a feladatot, mely e tekintetben a társadalomra és a gazdasági érdekképviseletre vár. *Mallekovics Sándor, Laehne Hugó, Bujavovich Gyula, Bernát István* és mások felszólalása után az elnök megállapítja az ankét véleményét, mely szerint a kivándorlás megakadályozását s a visszavándorlás elősegítését a társadalomnak kell kezébe venni. Helyénvalónak tartjuk itt megemlíteni, hogy a magyar társadalom kiváló és számottevő tényezői tömörülve, már régebben térbe vették egy *nagyarányu*, a kivándorlás ellen küzdő s a visszavándorlást elősegítő liga alakítását s ez egyesülés előkészületei már annyira előrehaladtak, hogy a megalakulás nemsokára megtörténhet.

Ferenc Ferdinánd álruhában

Oh, az a sajtóiroda..

Ferenc Ferdinánd trónörökösnek április havi kirándulásáról *A HIR* feltűnő intimitásokat és részleteket tudott meg, melyekről kitűnő információk alapján bő és szenzációs tudósítást közlünk. A cikket nem a kormány és nem a sajtóiroda kedvéért írtuk, természetes tehát, hogy a félhivatalos ész ismét meghorkant, a különben jól megkantározott temperamentum ágaskodni kezdett és nekünk nagy szívbeli gyönyörűségünkre — egy darab májust varázsolt a rideg decemberbe. Ami tudniillik a zöldséget illeti. A sajtóirodára nem lehet haragudni, az megrendelésre dolgozik. A kormányzó urakat, nos, azokat csak sajnálni tudjuk, hogy ennyire megijedtek egy szenzáció — árnyékától, amely a trónörökös misztikus alakja nyomán a hatalom poleaira vetődik.

Végezzünk előbb a cáfológépnek ugynevezett ténybeli ellenvetéseivel. Tagadja először, hogy a trónörökös akkor vett részt a kisjenői vadászaton, amikor a budapesti és bécsi lapok uniszono jelentették, hogy ő fensége Prágában van, a király oldala mellett. Tagadja másodsor, hogy a főherceg inkognitóban vagy álruhában volt, hiszen Mezőhegyesen fölismertek és ő fogadta a köszöntéseket, megszólította az ekvitációban lévő tisztikart és kivilágított szalonkocsijában, le nem függönyözött ablakok mellett hírlapokat olvasott. Tagadja harmadsor, hogy a kormány beleavatkozott volna a dologba, az indiszkrécio folytán nyilvánosságra jutott táviratok miatt. S tagadja negyedsor, hogy a postaigazgatóság részéről kiküldött miniszteri titkárt, dr. *Odor* Imrét a csendőrség letartóztatta.

Ad. 1. Amikor a trónörökös Kisjenőn vadászott, azokban a bécsi lapokban is, a melyeket a király olvas, az a hír jelent meg, hogy Ferenc Ferdinánd Prágában tartózkodik.

Ad. 2. Egy budapesti hírlap megírta, hogy a főherceg megszólította Mezőhegyesen az ekvitációs huszártiszteket. Ezt akkor ugyanaz a *Magyar Távirati Iroda* cáfolta meg a leghatározottabban, amely most diadallal borbosza körül a hírt, hogy ő fensége megszólította a tisztiket. Mikor mondott tehát igazat a félhivatalos? Akkor, a mikor letagadta Magyarország buzatermő földjéről és csillagos egéről a trónörökösöt vagy most, amikor beismeri, hogy igenis itt járt ő fensége? Tessék ezt eligazítani a sajtóirodával. Nekünk semmi közünk a félhivatalos igazmondáshoz.

Ad. 3. A kormány igenis beleavatkozott a dologba, amely nagyon kinosan érintette a trónörökösöt táviratainak elárulása miatt. A sajtóiroda egyik embere két hétig utazott kormánypénzen Mezőhegyes vidékén, hogy a dolgot kinyomozza.

Ad. 4. Dr. *Odor* Imre miniszteri titkárt, Szalay államtitkár kiküldöttjét igenis letartóztatta a megijedt csendőrség. *Ezt maga dr. Odor mondta el egy aradi lapszerkesztőnek.*

Ezekben végeztünk a félhivatalos igazmondással. A sajtóiroda csalóányai természetesen nem elégszenek meg ekkora sikerrel, hanem leckéztetni akarnak bennünket. A föllentések többszörösen tettenért félhivatalosai igazán mulatságosak. Teljék benne örömük. Ami pedig a Magyar Távirati Irodának az a finom és szelletes megjegyzését illeti, hogy a Ferenc Ferdinándról szóló tudósítás egy *boulevard lapban* jelent meg, no hát, ezt már igazán megköszönjük. Mert igenis, boulevard-lap vagyunk, a nyilvánosság, a közönség, mindenki, tehát a boulevardé, az utcáé is. Ez a mi erősségünk, a becsvágyunk. Az öreg tehetségtelenek csak dolgozzanak a legszűkebb családi köröknek, — az ő ambíciójukat ugyan hiába feszítené, hogy az utca, a közönség, az élet is tudomást szerez-

zen az üres szószátyárkodásukról és zsoldos igazságaiktól. Ha nagyon megharagszanak reánk az igazságért, csak mondják mindig, hogy boulevard-lap vagyunk. Így talán használhatnak valamit a közérdeknek, amelyet mi hittel és lélekkel szolgálunk s amelyről ők csak annyit tanultak, hogy belőle hasznot lehet húzni.

Visszavándorlók veszedelemben!

Oderbergben nyomorognak ezren

A mostanában sűrűn érkező visszavándorlók közül a legutóbbi transzport Oderbergben megrekedt. Nincs elég vasúti kocsi, hogy valamennyit elszállítsák. A várótermekben fáznak és éheznek. Ezer ember a legnagobb nyomorban és kétségbeesésben

Megdöböntő telefonértesítést kapott ma este *A Hír* szerkesztősége Oderbergéről. Arról szól a szomorú szenzáció, hogy ezer visszavándorló magyar munkás, köztük asszonyok és gyermekek is, két nap óta a legrémesebb helyzetben nyomorognak — idegenben, az oderbergi állomáson. Két nap előtt érkezett oda egy kétezerhatszáz főnyi visszavándorló transzport, s a vagonhiány miatt csak ezret lehetett a hazája felé továbbítani, ezren *oltrekedtek, télvis idején, hajlék és fűtés és elegendő élelem nélkül. A legfantasztikusabb és legmeghatóbb látványt nyújtják az oderbergi állomásépület szerencsétlen kvartélyosai*, akik a kényelmetlen, szűk, füstös állomás ketreceiben holtrafáradva, elcsigázva a tengeri uttól, a föltartóztatástól kétségbeesve, egymás hegyén-hátán gubbasztanak a padokon és a padlón és egymás testéhez tapadva, melegednek . . . Két napja nyomorognak és jajveszékelnak ott férfiak, asszonyok, gyermekek és eddig semmi eredményes intézkedés nem történt arra nézve, hogy a szerencsétlenek visszazállítására elegendő vasúti kocsi legyen. Rettenetes és vétkes hanyagság szülhetett csak ilyen lehetetlen helyzetet. Állatokhoz nem méltó ez a kétnapos élet, amelyet a boldogtalan visszavándorlók folytatnak. Akik esztendőket óta sóvárognak a hazájuk után, már a határon ilyen szerencsétlenségbe és nyomorba jutnak. Akik ezer embernek ilyen embertelen és gyilkos helyzetét előidéztek, bármilyen magasrangú vasúti urak legyenek is, lakolniok kell a borzasztó hanyagságért!

A megrekedt visszavándorlók

— *A HIR* tudósítójának telefonjelentése.

Oderberg, december 2.

Az itteni vasutállomáson két nap óta *példátlan jelenetek mennek végbe*. Sok ezer ausztriai és magyarországi visszavándorló érkezett ide Amerikából és nem férnek el az állomás épületében. *Ellepték a várótermeket és a folyosók minden zeg-zugát, de így is százával tanyáznak a dermesztő hidegben a lépcsőkön és az állomás előtt az utcán*. Nincs elegendő inségalakás, amely fölvegye a visszavándorlókat, akik el vannak csigázva és tömegesen összebujnak, hogy egymást melengessék testükkel. *Félő, hogy járvány fog kiútni*. Növeli a bajt az a körülmény, hogy a kassa—oderbergi vasut nem rendelkezik elegendő kocsival és nem képes a temérdek embert elszállítani. Kétezerhatszáz visszavándorló közül egyelőre csak 1600 embert vitt el innen három különvonat, ezer visszavándorló már 18 órája vár az indulásra. A különvonatokat az inségesek valóságos megostromolták. *Az oderbergi rendőrség nem bír a tömeggel és a csendőrség is segítségére jött*. A két utóbbi napon már annyira türelmetlenkedtek a visszavándorlók, hogy az állomáson minden berobogó vonatot megröhantak és a vasúti hivatalnokokat fenyegették. A csendőrségnek nagy munkájába került az elégedetlenkedő tömeget féken tartani. Holnap és holnapután a Main és a Kronprinz Wilhelm gőzösökön sok ezer visszavándorló fog érkezni, akik valamennyien Oderbergbe jönnek és ha nem sikerül azokat gyorsan elszállítani, akkor nagy baj lehet belőlük.

A HIR

Mindennapi kenyerünk mindennap drágul!

A pékek a közönség ellen

Szegény nyomorult Budapest már azt hitte, hogy nem lehet nyomorultabb és szegényebb, mint ma. Hogy a pék, a háziur, a szenes, a szövetkezetek már annyira kiszípolyozták, hogy a legnagyobb jóakarattal sem lehet belőle még egy csöpp vért kinyomni. Oh Budapest, csalódtál, december elsején a pékek fehérben dolgozó zord feketeserege egy újabb ostrommal, egy minden eddiginél gyilkosabb rohamal betörte már a legszűkebbre szorult anyagi helyzetünk nyomorult kis kerítését is és ki tudja hányadszor — megint fölemelte a sütemények árát. Az egész főváros e sulyos, tragikus színvetetű esemény hatása alatt busong. Ha nem volna ilyen hideg, hajadonfővel járnánk, a fejünkre hamut hintve . . . Különb, hátha a hamu is drágább? Tiszta tévedés, hogy a gyászos esemény napjaiban a színházakban előadás van s hogy az egész város nem ül a járdák szélére sirva és jajgatva. És e kegyetlen, sulyos csapás alatt hiába fordulunk magához a jó istenhez is, hiába kérjük tőle a mindennapi kenyerünket, mert nem ő adja, hanem a pék, még pedig hallatlanul, kolosszálisan fölemelt áron, úgy, hogy kenyeret, zsömlét, kiflit ma-holnap csak a ragyogó lipótvárosi zsurokon és a Bachruch ékszerész kirakataiban látni . . . A sütőiparosok különben a tegnapi összeesküvésen a következő árakat határozták el:

Friss sütemény 6 darab 20 fillér, 4 darab 14 fillér, 3 darab 10 fillér, 2 darab 8 fillér. Házhoz szállítva 5 darab 20 fillér. Régi sütemény 8 darab 20 fillér, 7 darab vizes-zsemlye 20 fillér.

A kenyérrárat a következőképp határozták meg a pékek: fehér kenyér kilója 36 fillér, félfehér 32, barna 28 fillér. Kijelentik a kibocsátandó árjegyzékükön, hogy a kenyér burgonyával készül. Egy darab rozskenyér 20 fillér. Kenyér és sütemények sütése darabonként 20 fillér.

Azonkívül azt is elhatározták, hogy a süteménykihordók csak öt darabot adjanak husz filléért házhoz szállítva. A sütőmesterek kartellje dolgában a süteménykihordók köre tegnap rendkívüli közgyűlés tartott, amelyen elhatározta, hogy ha a pékek nem enyhítik a föltételeiket, küzdeni fognak a kihordók és a közönség ellen irányuló támadással szemben. Azonban, ahogy a pékek szigorúságát és hatalmát ismerjük, itt minden küzdelem hiábavaló lesz. Ma-holnap a kenyérdrágaság miatt ki fog innen vándorolni mindenki és egész Magyarországon nem marad senki, csak a pékek.

Képviselő és ujságíró afférja. A képviselőház szombati ülésén, a baloldali ujságírói karzaton, *Wekerle* beszéde közben, két hírlapíró beszélgetett egymással. Nagy esőnd volt s a karzati beszélgetés egyes szavait az ülésteremben is hallani lehetett. Így történt aztán, hogy *Olay* képviselő az egyik hírlapíró megjegyzését félreértette és magára nézve sértőnek találta, annyira, hogy ma bejelentette a Háznak mentelmi joga megsértését. Ezt az esetet *Bethlen* Oszkár hírlapíró lapjában tréfának megírta. *Olay* ebben is sértést látott és ezért ma *Szent-iványi* Árpád és *Zlinszky* István képviselők útján elégtételt kért *Bethlentől*, aki *Seress* Lászlót és *Kánizs* Gézát nevezte meg segédeknek. Az affért holnap fogják elintézni.

Mészáros-sztrájk a fővárosban

Drágább lesz a hus

A hus árát — nagyon kevéssel — leszállították a minap, de a publikum nem sokáig részesedik ebben a kis engedményben. Megint fölszáll a hus ára, mivel általános sztrájkra készülnek a mészáros- és hentesegédek. Szerények ugyan a követeléseik s határozottan kimondták, hogy azokkal nem adnak okot áremelésre; de biztosra vehető, hogy a mesterek mégis drágábban fogják a húst mérni, ha el akarják kerülni a harcokozta bajokat. Csak a közönség kárára hajlandók javítani az embereik rossz állapotán.

Ebben az ügyben népes gyűlést rendeztek vasárnap s kimondták, hogy az összes segédek sztrájkba lépnek e hónap 15-ikén, ha addig nem teljesítik a követeléseiket. Másfélezer mészárosmunkás jelent meg a József főherceg-szálló téli-kertjében. Ott voltak a vágóhídi alkalmazottak is.

A szervezkedésről *Biró* Ignác beszélt, majd *Reisz* Mór panasolta el, hogy a munkaidő 16—18 órássá és egyébként is tarthatatlan a helyzet. A munkások azonban számolni fognak a fogyasztó-közönség érdekével is és nem állnak elő oly követelésekkel, amelyek a munkaadónak ürügyet szolgáltatnának arra, hogy fölemeljék a hus árát. Most meg kell elégedni a munkásviszonyok rendezésével és a vasárnapi munkaszünet bevezetését kell követelni. Tudatja ezután, hogy a hentesek és a Budapest környékén levő mészárosok a gyűlésen megbízottak által képviselve vannak és kijelentették, hogy csatlakoznak a mészárosok mozgalmához, úgy, hogy ha ezek e hó tizenötödikén követeléseiket meg nem kapják, Budapesten és környékén általános husipari sztrájk tör ki. Azután felolvasták a mesterek elé terjesztendő memorandumot, a mely a munkások követeléseit felsorolja. Egyhangulag elfogadták egy határozati javaslatot, melyben utasítják az intéző-bizottságot, hogy a követeléseket az ipartestület elé terjessze, ha pedig ezeket elutasítaná, vagy pedig e hónap tizenötödikéig választ nem adna, úgy felhatalmazza a gyűlés a bizottságot, hogy minden fegyvert ragadjon meg a követelések kivívására.

Hlinkák bevonulnak. A rózsahegyi törvényszék csütörtökön hirdette ki *Hlinka* András és társainak izgatási pörében a Kuria ítéletét, amely *Hlinkát* két évi államfogházzal sújtja. A többi izgatót: *Szobár* Lőrinc dr.-t egy évre, *Jancsek* Andrást hat hónapra, *Greguss* Györgyöt és *Cobán* Pétert öt-öt hónapra, *Tomik* József plébánost négy hónapra és öt rózsahegyi tót két-két havi államfogházra ítélték. *Hlinkák* részben a váci, részben a szegedi államfogházban fogják kitölteni büntetésüket.

Zajonganak a fogtechnikusok. Zajos botrány történt tegnap délután a New-York kávéház pincehelyiségében, ahol a Fogtechnikusok Országos Szövetsége tartotta alakuló gyűlését. A gyűlésen száznál több fogtechnikus jelent meg. A tagok egy része nagy akcióra készült *Barna* Izidor elnökjelölt megválasztása ellen. *Barna* Izidor ideiglenes elnök megnyitotta az ülést s azután elrendelte a tisztikar választását. *Róna* Imre ez ellen tiltakozni akart, de az elnök megvonta tőle a szót. *Róna* újra beszélni akart, de nem engedték szóhoz jutni. Erre aztán óriási vihar tört ki a két párt között. Csak úgy röpködtek a levegőben a legsúlyosabb gorbomaságok és a legkülönb becsületsértések. *Barna* elnök ezután az irtózatos zajban hirtelen berekesztette az ülést és a választást esendesebb időkre halasztotta el.

A beteg szerelem tanyája. Az üllői-uti Kedélyes Színház ügyében, amelyről vasárnap említést tettünk, vizsgálat indult meg *Gara* Ákos, az erőszakos módon eltávolított konferenciér följelentésére. *Gara* hivatkozott arra, hogy a publikum őt kedvelte, írói és előadói-kvalitását elismerte s jogtalanul tették ki a szűrt a betek szerelem tanyájáról.

Elfogtak egy nagyvállalkozót

A szórakozott vizsgálóbíró

Biró Gyula dús gazdag fővárosi vállalkozó, akinek építészeti irodája a Szondy-utca 75. száma alatt levő háromemeletes házában van, szombaton délután a Drechsler-kávéházban ült. Rendes társaságának egyik tagja egyszerre fölkiáltott meglepetésében. Aztán egy lappéldányt nyujtott át *Birónak*, amelyben azt olvasta, hogy a rendőrség keresi *Biró* Gyula negyvenéves építőmestert, aki számos embert megkárosított és többrendbeli okirathamisítást követett el. A bíróság köröző-levelet adott ki ellene. *Biró* kijelentette, hogy a dolgot nem érti s eszéigában se volt, hogy váltót hamisítson. Barátai el is hitték, tudták róla, hogy gazdag és becsületes ember. De az ügyet nem intézhették el a tiszteletük és szeretetük konstatálásával. *Biró* nyomban besietett a főkapitányságra két barátjával. Az ügyeletes tisztviselő, *Geguss* Dániel, akinek a lappéldányt fölmutatta, utánanézett a dolognak s kijelentette, hogy a köröző végzést, illetve elfogatóparancsot tényleg kiadták, tehát kénytelen a nagyvállalkozót letartóztatni. Annyi koncessziót tett, hogy nem vitette föl egy cellába, hanem egyelőre az őrszobában vigyáztatott rá.

Hosszu idő mulva *Biró* szerencséséjére, beállított *Krecsányi* Kálmán detektívönök, aki csudálkozva hallotta a történeteket és dr. *Tihanyi* rendőrorvossal együtt kijelentette, hogy *Birót* személyesen ismeri, föltétlenül korrekt úriembernek tartja s azt hiszi, tévedés történt. Sürgősen megkeresték a vizsgálóbíró s akkor kiderült, hogy mi az igazság. Egy *Biró* Gyula nevű biztosítási hivatalnok sikkasztások és okmányhamisítások elkövetése után Amerikába szökött. Előzőleg a nagyvállalkozó nevére is hamisított váltót, amelyet a Budapesti Forgalmi Bank számított le. Miután a hamisítás kiderült, beidézték a vállalkozót, aki elmondta, hogy bűnös névrokonát nem ismeri. A vállalkozó mint panaszos szerepelt a bűnygyben s a szélhámoss ellen köröző-levelet kellett volna kiadni, de a vizsgálóbíró — úgy látszik — szórakozott ember és a panaszos *Biró* ellen adott ki elfogatóparancsot. Ezek után *Biró* Gyula építész-vállalkozót nyomban elbocsátották a rendőrségről. A véletlennek köszönhetően, hogy a szabályszerű letartóztatást kikerülte s le nem fotografálták a betörőkkel és más gonosztevőkkel együtt. Az ártatlanul meghurcolt férfi fegyelmi följelentést tett a tévedő vizsgálóbíró ellen.

Ugrás a harmadik emeletről. A Dohány-utca 56. számú házában harmadik emeletéről ma délután ötödfél óra tájban leugrott egy férfi az udvar kövezetére. Darabokra törtek egyes csontjai s a szerencsétlen nyomban meghalt. A rendőrség beszállította a törvényszéki orvostani intézet boncoló-termébe. Az életunt személyazonosságát nem tudták kétségtelenül megállapítani. A földmivesskülső ember valószínűleg betegség miatt kereste a halált. Zsebében egy kórházi lapot találtak *Szebelédi* Antal névvel s ezzel a jelzéssel: 24.664. sz. 23-ik kórterem.

Gyilkosból zsaroló. *Hackspacher* József vaskereskedő pár évvel ezelőtt agyonlőtte nejét, *Gráf* Ilonát, az *Andrássy*-uton levő *Schuster*-féle fűszerboltban, ahol mint pénztárosnő volt alkalmazva. A gyilkost nyolc évi fegyházbüntetésre ítélték. Hat évig volt *Illaván* s nemrég föltételeken kieresztették. Most az édesanyja s apósa, *Gráf* Ferenc sziv-utcai szatócs följelentette, hogy zsarolja és meg akarja ölni őket is. *Hackspachert* beidézték s azt mondta, hogy nem akart bántani senkit, csak öngyilkossá akart lenni. Egyelőre őrizetben tartják, s ha kiderül a tanuk vallomásából, hogy a panasz fölösleges aggodalmon alapul, akkor szabadlábra helyezik.

Sérvbajok! Ferdennöttek! Amputáltak!

Az egyetlen szakszerű speciális orvosi rendelőintézet E BAJ ELLEN

Pollitzer sérvambulatórium
Budapest, Kossuth Lajos-utca 8. félelem
Kérje ingyen „AZ EGÉSZSÉG” című orvosi művet.

A HIR

A megszökött pénzhamisító. A budapesti főkapitányság táviratott kapott a gölnichányi rendőrségtől, hogy *Dékány József* pénzhamisítót elfogták. Kiderítették a fővárosban, hogy az elfogott nem *Dékány*, hanem *Bakos József* tabi születésű ember, akit pénzhamisításért már többször elítéltek. Legutóbb harmadfél esztendei fegyházbüntetést kapott, de megszökött a nagykanizsai ügyészség fogházából s Gölnichányán pénzgyártó műhelyt rendezett be.

Szervezkednek a rendőrtisztek. Az ország rendőrtisztviselői egyesületet alakítanak december 17-ikén Pestmegye székházának dísztermében. Egy nappal előbb választmányi ülés, valamint ismerkedő est lesz a Pannónia-szállóban, másnap este pedig diszvacsera a Royalban. Az alakuló közgyűlés 17-ikén lesz. Az új rendőrségi szervezetnek teljes címe: Magyarországi Rendőrtisztviselők Országos Egyesülete. Több fontos és érdekes előadást tartanak az első közgyűlésen a nyugdíjviszonyokról, a nyugdíjpótló intézményről, a városi rendőrségről és a szakoktatásról, a rendőrségi jog és eljárás önálló fejlesztéséről, a fegyelmi törvényekről, valamint a városi rendőrség ügyeinek egységes rendezéséről. Az előadók közt szerepelnek: *Hegedűs Sándor* (Marosvásárhely), *Malyáta Ágoston* (Temesvár), dr. *Angyal Armand* (Győr), dr. *Tárkány Ármin* (Pécs). A rendőrtisztviselők mozgalma megérdemli a nagyközönség teljes szimpátiáját.

Házasság. Klein Gyula magánhivatalnok eljegyezte *Tauszky Gizellát*, özv. *Tauszky Miksáné* leányát, Budapesten.

Pivarcsek Kálmán, a nagyszalotnai járás szolgabírája eljegyezte *Feuerman Arankát*, *Feuerman Samu* és neje leányát *Tót-Pel-sőcön*.

A koronázó-jubileumi díj. A *Ferenc József* koronázó-jubileumi alapítvány tudományos-irodalmi díját, kétezernyolcszáz koronát ma ítélte oda a kiküldött bizottság. A pályázók közül *Pásztor Mihály* hírlapírónak ítélte oda a bírálóbizottság a jutalmat az *Eladósodott Budapest* című kitűnő munkájáért.

Művészt az Erzsébetvárosi Kaszinóban. Az Erzsébetvárosi Kaszinó nagyszabású művészi hangversenyt rendez e hó 4-én, szerdán, Rákóczi-ut 28. szám alatti helyiségekben. A hangverseny kiemelkedő számai lesznek: *Mirszky* kiváló tenorista szereplése, aki műsorának legszebb számaival vesz részt a hangversenyben, továbbá *Megyasza Vilma*, a Modern Színház primadonnája, aki több új eredeti számmal szerepel a műsorban. Kívülük *Kármán Irén* jeles zongora művésznő fogja a közönséget gyönyörködtetni zongorajátékával. A hangverseny este 9 órakor kezdődik. A kaszinó tagjai és ezek családtagjai személyenként 2 koronáért válthatják meg jegyeiket a kaszinó irodájában. A hangverseny után cigányzene lesz a kaszinó éttermeiben.

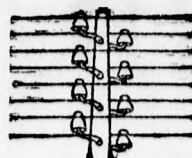
Örült a templomban. A Bakács-téren levő templomban egy fiatal ember kínos botrányt csinált vasárnap délben. Míse közben fölugrott egy padra és szónokolni kezdett. Sokáig tartott, amíg lefoghatták s kivihették az utcára. Ott szeméttelenül esett össze. A telefonon értesített mentők beszállították a Rókus-kórházba. Valószínűnek tartják, hogy a husz-huszonkét éves, iparoskölsejű fiatal ember örült. A személyazonosságát még nem tudták megállapítani.

Utánzott iskolánév. Az Országos Magyar Gyorsíró Egyesület tanfolyamainak nagy népszerűsége arra indított egyeseket, hogy hasonló vállalatukat az egyesület elnevezésével „Országos” és „Gabelsberger Szakiskola” ruházzák fel s az egyesület hirdetését utánozzák. Az egyesület elnöksége megfigyelte ez irányban a törvényes lépéseket és figyelmezteti tévedések elkerülése céljából a közönséget, hogy az egyesület havonként kezdődő tanfolyamait kizárólag a Liszt Ferenc-ter 10. sz. alatti parlamenti gyorsírók által vezetett Gabelsberger Szakiskolában tartják. Ezen elsősorban a gyorsírás terjesztése végett s nem kizárólag üzleti célból alapított intézet tisztviselőinek és hozzátartozóiknak teljes vagy tetemes tandíjkezdményt nyújt.

Lopás az Operaházban. *Ofner József* államvasuti főfelügyelő pénzesztárcáját szombaton este az Operaház előadása közben ellopták. Kilencszáz korona volt a tárcában. Az ügyes tolvajnak semmi nyoma.

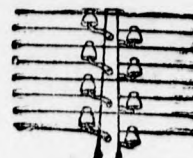
FERENC JÓZSEF
IKESERUVIZ

x Sok ezer ember áldja a koronaszest, mely őket csusz, köszvény- és egyéb fájdalmaiktól teljesen meggyógyította. Ára 1 korona. Megrendelhető Remetey D. gyógyszerésznél Turkevén. Budapesten Egger L. gyógytárban.

TÁVIRAT

TELEFON

Letartóztatott ékszerész Ötvenhatezerkoronás család

Szeged, december 2.

Városszerte nagy szenzációt keltett egy itteni nagykereskedőnek, *Weisz J.* Hugónak letartóztatása. Weisznek nemrégiben még virágzó ékszerkereskedése volt Szegeden. A tavasszal csődöt kért maga ellen, de a csőd elrendelése előtt ötven százalékra kiegyezett hitelezőivel, akik félévi halasztást engedtek, tartozásainak teljesítésére. A félév most telt le. Közben Weisz újabb hitelt eszközölt ki több fővárosi ékszerkereskedőtől. Ezeknek sem fizetett, hanem újra csődöt kért. A törvényszék ezt el is rendelte. Közben *Neuráth Károly* és *Pollák Alfréd* budapesti ékszerkereskedők feljelentést tettek ellene a szegedi rendőrségen, hogy ötvenhatezer korona értékű árut sikkasztott el tőlük. Weisz éppen szökni akart. A rendőrség értesült a szökési szándékról, mire *Temesváry Géza* rendőralapítvány Weiszot ma letartóztatta. Holnap átkísérik az ügyészség börtönébe.

Szöknek a sikkasztók

Poprád, december 2.

Weisz Mór könyvelő, aki *Rozgonyi József* és társai malomtulajdonosoknál volt alkalmazva, ma háromezer korona készpénzzel és egy huszonnyolcezer koronáról kiállított váltóval megszökött. Azt hiszik, hogy a sikkasztó Amerika felé vette útját. Weiszot mindenfelé körik.

Szekszárd, december 2.

Engelbrecht Ede, a Siemens és Halske-cég itteni villanytelepének igazgatója szombaton eltűnt a városból. Engelbrecht valószínűleg megszökött, mert, mint azóta kiderült, nagyobb összeget elsikkasztott. A társaság központi intézete két mérnököt küldött ki, akik eddig már megállapították, hogy Engelbrecht igazgató öt-ezer koronát sikkasztott el, de ezenfelül a bevásárlásokra szánt pénzből is nagyobb összeget tulajdonított el. A sikkasztó igazgató elfogatására megtették a szükséges intézkedéseket.

Az elszabadult léghajó-óriás

Hol van a Patrie?

Lezuhant az Atlanti Óceánba

Páris, december 2.

A *Patrie* kormányozható léghajót szombaton javítás közben heves szélroham kiszakította kétszáz ember kezéből. A gépész még idején kiszabadították. Nincs remény, hogy a léghajót megtalálják. A tengerészeti miniszter a Turbillon nevű torpedónaszádöt küldte ki a *Patrie* felkutatására. A hadügyminiszterium megbízta *Julliot* mérnököt, hogy a *Patrie* mintájára két léghajót építsen e célra félmillió frank megszavazását kéri a kamarától.

London, december 2.

A *Patrie* utjáról Cardiffból a következő jelentések érkeztek: Tegnap reggel 8 órakor látták igen nagy magasságban egy léghajót, amely szédületes gyorsan Carmathen felé röpült. A grófsági rendőrség tengerészeti látesőveken megfigyelte és három-négy embert vett benne látni. Carmatheben postagalambokat bocsátottak föl. Sokan azt állítják, hogy el tudták olvasni a léghajón a *Patrie* nevet. A ballon teljesen martaléka volt a szeleknek. Hol magasabbra szállt, hol lejjebb ereszkedett. *Kempler* ezredes, a léghajós-osztály vezetője szerint a *Patrie* ma korán reggel az *Atlanti Óceánon nyilván leereszkedett, vagy lezuhant.*

Véres kardpárbaj

Szekszárd, december 2.

Fördös Mihály gyöngyi szolgabíró párbajt vívott *Pongrác Aladár* rendőrhadnagygyal. Az első összecsapásnál *Pongrác* végig fölívta *Fördös* jobbkarját. *Fördös* sebesülése olyan veszedelmes, hogy e miatt Budapestre kellett szállítani.

A csongrádi rablógyilkosság Felmentették a cigányokat

Szeged, december 2.

A csongrádi rablógyilkossággal vádolt *Igri József* és tizenhárom cigánytársa ügyét az esküdtszék öt napi tárgyalás után ma befejezte. Az esküdtek ötvenhat kérdésre felmentőleg válaszoltak. A cigányok először nem értették meg az ítéletet és *Hevessy* elnök magyarázta meg nekik, mire azok az esküdtek kezét és ruháit csókolgatták és sirtak örömeikben. Délután szabadon bocsátották őket.

Bukik a Pasics-kormány

Belgrád, december 2.

Tegnap zajlottak le a községi választások és nemcsak a vidéken, de a fővárosban is vereséget szenvedett a kormány, noha halatlan erőszakoskodásokat követett el. Belgrádban az új radikális többsége átlag ezer szavazattal nagyobb volt, mint az utolsó választáson. Ez is megrendítette a Pasics-kormány helyzetét, mihez az is járul, hogy még mindig nem sikerült megkötnie a kereskedelmi szerződést.

Hau Kegyelmet kapott

Karlsruhe, december 2.

A szenzációs *Hau*-bűnpörben ma fordulat állott be. A badeni nagyherceg megkegyelmezett *Hau* ügyvédnek és a halálos ítéletet életfogytiglani fegyházra változtatta át.

MŰVÉSZET

SZÍNHÁZ * ZENE * KÉP * KÖNYV

* **A Bátkirálynő sikere.** A *Népszínház-Vigopera* játékkrendjén uralkodó szerepet viszi a *Bátkirálynő*, amelynek legutóbbi előadása iránt is akkora volt az érdeklődés, hogy az összes jegyek elővételben kelttek el. *Küry Klára* diadalmas sikerű alakítása a darab címszerepében városzerte nagy művészi szenzáció és esténként valóságos tapsviharokat vált ki a közönségből. A *Bátkirálynő* eddigi előadásain egyetlen jegy se maradt a pénztárban és a darab összes e heti előadására óriási az elővétel. A *Bátkirálynő*, amelynek előadási jogát már az összes vidéki színházak megszerezték, a hét folyamán még szerdán, csütörtökön, szombaton és vasárnap este kerül színre. Kedden a *Denevér* megy, a második felvonásban az európaszerte híres kis *Mirszky* bucsu felléptével. Pénteken ismét *Blala* Lujza asszony lép fel a *Vereshaju* címszerepében, amely mostani felújításakor is rendkívül tetszett a közönségnek.

* **Modern Színház.** Az *Andrássy-úti Modern Színház-Kabaret* ma mutatta be a decemberi új műsorát. Rengeteg vidám, ötletes, gyönyörű nóták, kuplék és apró darabok tették mulatságossá és értékessé az estét. Budapest nevezetes férfai közül ebben a műsorban is megjelentek néhányan a kis színpadon, Lengyel és Polónyi véres szóharcot ugráltak végig előttünk. *Weidinger* bácsi ott tapsolt a legényeivel és I. Adolf bánatosan énekelt. *Ös-Budavár* elmúlt bevételeiről, *Fedák Sári* a közönség nagy derült-sége közt sirta el a bucsuját. *Szomaházy István*nak volt szíve színpadra vinni a nemileg felvilágosított gyermekek iskoláját, amelynek a vizsgálója nagyon épületes volt. Az este szenzációja *Heltai Jenő* és *Molnár Ferenc Karácsonyi mese* című alkalmi egyfelvonásos játéka volt. Ezt az elragadóan poétikus és vidám darabot mindenkinek meg kell néznie. A magánszámokkal óriási sikerei voltak *Megyasza* Vilmának és *Nyáray* Antalnak.

Magyarnak Pécs. Németnek Bécs.

Hazai iparunkat előmozdító céggemnél a legjobb órák és ékszerek jobban és olcsóbban szerezhetőek be, mint bármely külföldi órágyárosnál.

Kockázat kizárva! Nem tetőző árut kicserélek, vagy a pénzt visszaadom!

Csak általam kipróbált, pontos járású órákat szálltok. 10 évi jótállás!

Fontos mindenkinek!!

200. sz. Ujdonság! Legjobb

ébresztő zsebóra

roncs óranagyságban, igen meglepő kellemes és csengős hanggal ébresztéssel, legpontosabb járással, nikel tokban ... 12 K
Oxidált tokban ... 15 K
Valódi ezüstből ... 25 K
Négyzet alakú oxidált tokban, világíró szerkezettel 20 K

Legpontosabb női órák!

426. sz. Arany

remontoir duplafedelű

remek vésés és kitűnő szerkezettel, női óra ... 35 K
3 aranyfedellel ... 44 K
409. sz. Valódi ezüst női óra duplafedelű díszes véséssel ... 12 K
Egyfedellel ... 9 K

Szivalaku női oxydált

női óra

kitűnő szerkezettel ... 8 K
Ugyanaz gumbólyú alakban 7 K

„Kossuth“

szalon díszóra 13 és fél centiméter magas márványtokban, országot védelmező, ragyogó ékkő utánazattal, dűnán kiskvva ... 10 K

5 évi jótállás!

19 cm. magas **Pontos járású erős ébresztő-óra**

nikel tokban ... 2.60 K
2 haranggal ... 4.- K
3 éjjel világító számlappal, díszes kidolgozású ébresztő óra, járása a legpontosabb, ébresztő csengése feltűnő minden eddigi gyármányt 6.- K
Világító számlap 50 fillér. Csomagolás és láda 20 fillér.
3 drb. rendelésnél csomagolás ingyen.

Domboru karikagyűrű valódi 14 karátos fémjelzett erős tomor karikagyűrű 8 K-tól felf. Vésés ingyen! Ujbőség papírszalaggal is megvédhető.

700. sz. 2 kis gyöngy és 1 szatnes kő ... 9 K
Tetszés szerinti ékszertárgyak foglajása jutányosan eszközöltetnek.

69512. sz. Valódi 14 karátos arany kigyó gyűrű színes kővel ... 12 K
Ugyanaz 1 gyémánttal, 2 soros, 2 fejjel ... 32 K

720. sz. 14 karátos arany színes kővel ... 16 K
Ugyanaz kisebb ... 10 K
Új aranyból ... 7 K

Valódi ezüst revolver

(láncfűgölök) ... 2.40 K
1 dohoz 50 lény ... 50 K

Schönwald Imre órásmester és ékszergyáros **Pécs.**

Ki ezen lapra hivatkozik, megkapja nagy képes árjegyzékemet ingyen és bérmentve.

A KÖZÖNSÉG IRÁSAI

Csendőrök a vasuton

Tekintetes szerkesztőség!

Mint lapjuk hü olvasója ez uton tisztelettel kérem, méltóztassék az alanti történetet b. lapjában közölni. Fővárosi kereskedő vagyok. Szombat este a keleti pályaudvarról Bécsbe utaztam a féltenegy órai személyvonattal. Győr felé a kalauz kérésre adott egy oly fülkét, ahol lefeküdtem aludni, de négy óra felé bejöttem ismét helyemre, melyet még este elfoglaltam. Utazóársam, Berényi Ilona nevű urinő, ki testvérenek esküvőjére Bécsbe utazott, közli velem, hogy egy csendőr igazolásra szólította fel, de mint házileány, aki először utazott szülő nélkül, nincs semmi igazolni való okmánya és mivel utazási engedélye nincs, le fog szállni Királyhidán és igazolja magát, vagy ha nem tudja, ő majd kinyomozzák kiletét. A csendőr a szomszéd fülkében volt. Bementem és megkérdeztem, hogy mit jelentens ez eset. A csendőr nagy hetykén azt ordítja, hogy igazoljam magam. Siettem uti bőröndömhöz, hogy okmányaim előszedjem, de a csendőr valami Kecs-keméit vélt bennem felismerni, kegyelmet nem ismerő hangon dörögte, hogy az atyaistent is le szállítja és aló mars! Berényi kisasszony közben talált egy levelet, amelyben testvére írja, hogy miként utazzon és hogy várja a vonatnál, egyszerűen bécsi címét is közli vele. A csendőr azonban nem ért rá most elolvasni. Királyhidán leszálltam kisérőmmel együtt és vagy tízenötön begyalogoltunk a városba a határszéli csendőrségi laktanyába, ahol egy 14-16 éves fiu kezdte a podgyászunkat nyitogatni. Végre megjelent Hileg János nevű tiszt, ki egy nagy terembe vezetett bennünket és hozzáfogott a jegyzőkönyv felvételéhez. Könyörögtem neki, hogy siessen, mert én csak vasárnap érek rá üzletemet elhagyni. Rám se hederített. Közben sorra levétköztetett a farkasordító hidegben, hogy ma egész nap beteg vagyok, ugy átfáztam. Hét óra felé szó nélkül elbocsátottak. Végre háromnegyed nyolckor az emlékezetes helyet elhagyva, Bécsbe mentem, fájdalom, azonban gyárosom nem tudta, hogy fogva vagyok, várt tíz óráig, de megunva a várakozást, elment és én meg nem intéztem el semmit a csendőr ur jóvoltából.

Embertársaim! Ha a sors Királyhida felé vetne valakit, ugy fogadjá tanácsom. Itthon végrendelkezzék és legalább is két képviselőt vigyen magával igazolás céljából. T. szerkesztőségnek a közlésért köszönetet mondva, tisztelettel

Székely Bertalan.

Zágrábi vasutasok panasza

A kereskedelmi miniszter elrendelte, hogy az államvasutnak külső szolgálatot teljesítő hivatalnokai negyedévenként előre fizetendő ruhaátalányban részesüljenek. Az általány első részletét október elsején kellett volna kifizetni. Az általányt ki is utalták már minden üzletvezetőségnek, csak a zágrábi üzletvezetőség területén nem. A zágrábi üzletvezetőség is bekérte már régen a pótfizetési lajstromokat, de a pénzt eddig nem fizette ki. Itt a tél és a szegény hivatalnokok nagyon rá vannak szorulva a ruhaátalányra. A Karszt vidékén nem nagy mulatság a szabadban teljesített éjjeli és nappali szolgálat. A Hírhez fordulunk, tegye szóvá a mi érthetetlen sérelmünket. Hátha így eszébe jutnak az üzletvezetőség nagyfejűinek a szegény külső hivatalnokok is.

Több vasutas.

Fogzásban lévő gyermekeknek

valóságos megkönnyebbülés a SCOTT-féle Emulsio, mert elősegíti az étvágyat erőt s egészséget ad s a fogak erősen s fehéren bujnak ki.

A Scott-féle Emulsio

oly jóízű és édes, hogy a gyermekek örömmel és előszeretettel veszik; szabályozza az emésztést, csillapítja az idegeket, miáltal a szülőknek, valamint a gyermekeknek nyugodalmat, háborítatlan éjszakákat biztosít.

Egy eredeti üveg ára 2 kor. 50 fillér.

Kapható a gyógyszerárakban.

Hol kell Erényi Ichtiol-Salicilt használni?

1. Ahol a viszketegségi bőrbaj ellen nem lehet találni más megbízható szert.
2. Ahol a sömörös viszketegségtől nem tudnak megszabadulni.
3. Ahol a sebek vagy kisebesedések sok bajt és kellemetlenséget okoznak.
4. Ahol az aranyeres fájdalmak napirenden vannak.
5. Ahol végbél-bántalmak óriási fájdalmakat okoznak
6. Ahol az excema gyakran mutatkozik.
7. Ahol a feldörzsölés és kisebesedés égetési fájdalmakat okoz.
8. Ahol a test bármely része vagy a lábak izzadnak.
9. Ahol a viszkető fájdalmak jelentkeznek.
10. Ahol az ótvar nem volt eddig gyógyítható teljesen.

Az eredeti „Erényi - Ichtiol - Salicil“ 3 koronás dobozokban csak a kizárólagos készítőnél kapható:

Erényi Béla „DIANA“ gyógyszerháza

BUDAPEST, VII., KÁROLY-KÖRUT 5. SZ.

Postai megrendelések utánvétel mellett aznap szállítatnak.)

Több mint egy millió köszönőlevél érkezett be a világot minden részéből.

SZINHÁZAK

Kedd, 1907. december 3-án.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Tannhäuser
 s a wartburgi dalkonverseny.
 Regényes opera 3 felvonásban.
 Kezdeté 7 órákor.

NEMZETI SZINHÁZ.
Napamasszony.
 Kezdeté 7 órákor.

VÁRSZINHÁZ.
Megváltás.
 Színmű 3 felvonásban.
 Kezdeté 7 órákor.

MAGYAR SZINHÁZ
Raffles.
 Színmű 4 felvonásban.
 Kezdeté 7 1/2 órákor.

KELETI-SZINHÁZ.
VII. Baross-tér 15.
 Telefon 88-90.
 A főváros legegészségesebb berendezett mozgószínháza.

Az ördög-vadászat. Hawaii szigete. Az igazi matróz. A vidám házmeester. Az álmok birodalma. Kiálthatatlan kamasz. A bolygó újság. A farmer tragédiája. Egy bolygó pere. Frakkos bandita és még két, az utolsó órákban érkezett attrakció.
 Kezdeté 5 órákor.

NÉPSZINHÁZ.
 (Vig-Opera).
A denevér.
 Operett 3 felvonásban.
 Kezdeté 8 órákor.

KIRÁLY SZINHÁZ.
Varázskeringő.
 Operett 3 felvonásban.
 Kezdeté 1/2 8 órákor.

VIGSZINHÁZ.
Tiszti fruska
 Vigjáték 1 felvonásban.
 Utána:
Coulisset ur
 Vigjáték 3 felvonásban.
 Kezdeté fél 8 órákor.

URANIA SZINHÁZ.
A babona.
 Kezdeté 7 1/2 órákor.

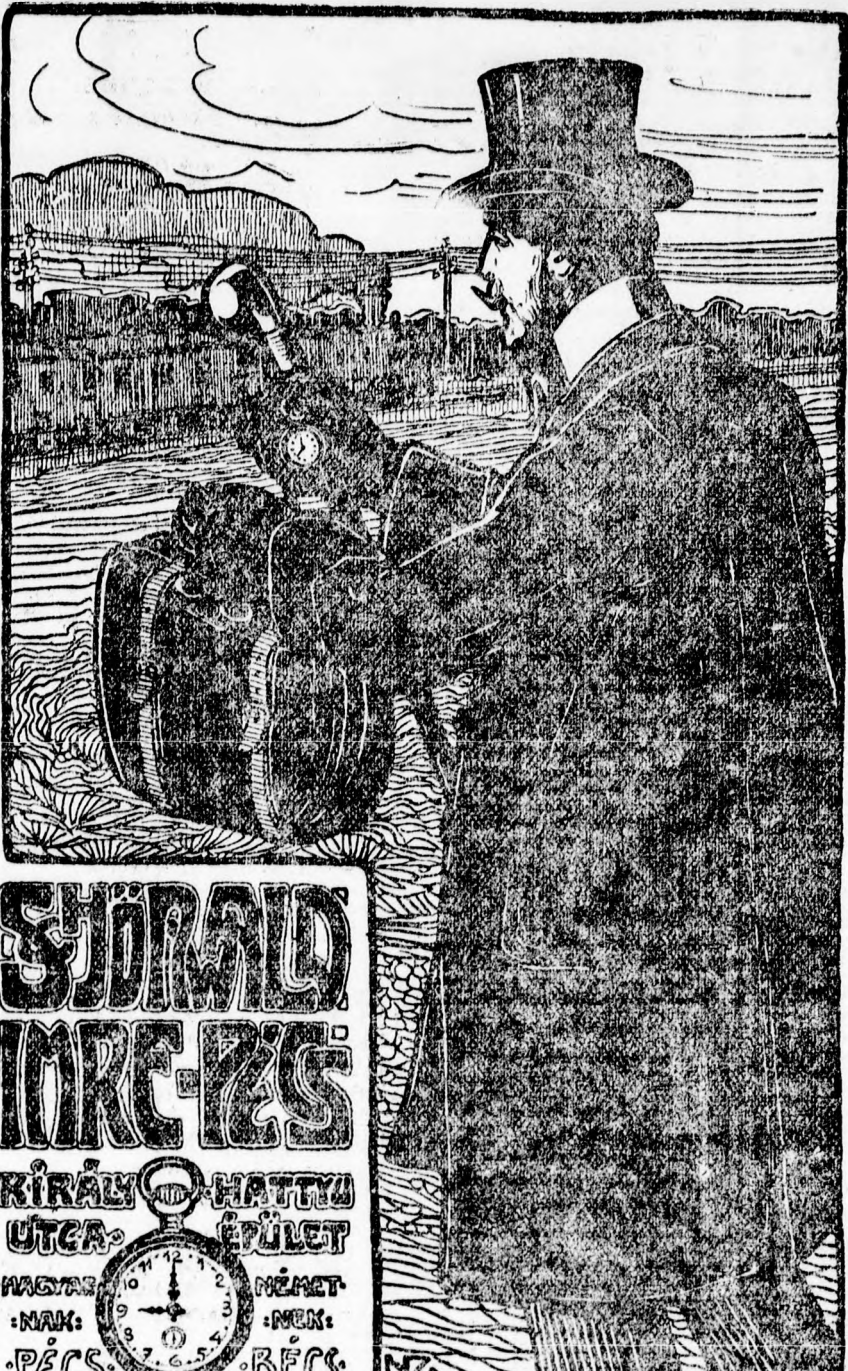
Modern Színház - Cabaret
 Andrásy-ut 69.
 Telefon 93-16.
A Ferencvárosi angyal.
 Heltai Jenő és Molnár Ferenc revüje. Zenejét szerezte Szirmai Albrecht. **Modern gyerekek.** Szomaházy István behódolása. **A horvátok.** Színpadi jelenet. **Diszkrét a Lipótvárosban.** - Pesti életkép. Irta Molnár Ferenc.
Húsznegy kabarettársulat.
 Fellépnek: Jánosgyassay Vilma, Vörös Illi, Pósr Lili, Kökény Ilona, Ural Mella, Gregus Margit, Kardos Ilona, Déry Blanka, Szűcs N. Illi, Nyáray Bárnagy, Kardos Kabók, Sólyom, Szentirmai.
 Kezdeté 9 órákor.

FOLIES CAPRICE
 Rendező: ROTT SÁNDOR
 Róvay-utca 18.
 Az előadás kezdete fél 9 órákor.
 Egynegyed 10 órákor!

„Leánynézőben“.
 Bohózat. Irta: Sátyr. Rendező: Rott Sándor.
 Végül 11 órákor!

„Ländliche Unschuld“
 Burlesk bohózat. Irta: Sátyr. Rendező: Werner Maas.
 Továbbá: Trebitsch Sándor és Baura Emil, Türk Berta és Zöldi Márton új szülő számaikkal.
 Nappali pénztár délelőtt 9-11-ig és délután 3-5-ig.
 Az 1-6 emeleti Casino de Paris-ban minden este fél 12-től angol és francia különlegességek fellépő.

Értékes és maradandó karácsonyi és újévi ajándékok.

SCHÖNWALD
IMRE-ÓRA
KIRÁLY-UTCA
UTCA-ÉPÜLET
 MAGYAR NEMET
 PECS. BÉCS

Utazók figyelmébe! Önök bizonyára nagyon jól tudják mi az, ha egy utazó lekésik a vonatról. Rossz azt hallgatni, rossz azt nézni, hogy mit csinál egy utazó, ha vissza kell térnie akaratlanul oda, ahonnan elindult és vesztegelnie kell a vasúti étkezőben vagy valamely szállodában a következő vonat indulásig csupán egy nyomorult óra miatt. Nem jó annak kérem semmi; a kiszolgáló személyzet a megmondhatója, milyen székant egy kárvalott lekéselt utazó, aki mindent, és mindenkit okol, csak a falhoz csapni való rossz órája nem jut eszébe. Ma már azonban valóságos szállóigévé vált a pincérek között, ha egy savanyú arcu utazót látnak, akit az ördög sem tud kielégíteni: „Ennek sincs Schönwald órája!” Persze, hogy ez a baj! Zessék SCHÖNWALD IMRE óras, ékezerész és optikus üzletéből rendelni órá, mely üzlet (ugyan melyik utazó ne tudná?) Pécsen van a Király-utcában! (akkor nem lesz többé lekésés!

Világhírű zongorák
 mint
 Bösendorfer, Ehrbar, Bechstein, Ibach, Gaveau Párisból stb. legolcsóbban vásárolhatók és berendezhetők.
Keresztély
 hírneves zongoratermében
 Budapesten,
 Váci-körút 21. sz. (Iparudvar)

BUTOR
 DUS VÁLASZTEKBAK JOY KESZPENZÉSRE MINT RÉSZLETFIZETÉSRE KENDIVÜLI OLCSÓÁRON KAPHATÓ
EHRENTREU TESTVÉREK
 BUDAPEST, VI. EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-UTCA SARKA)
 BUDAPEST, ARJEGYÉR INGYEN. TELEFON 82 27

VESZÉK
 uraságoktól levetett férfi ruhákat a legmagasabb árban. Levelezőlapon adott értesítésre, úgy tállyban, mint vidéken, személyesen jövök.
Braun Elemér,
 BUDAPEST, Király-utca 40. III. em. 17.

Vadászfegyverek, vivoszerek

revolverek és tornaeszközök legolcsóbb beszerzési forrása:
Seffer Antal
 sporteszközök, háló és kötélgyártó ipartelepe
 Budapest, IV., Károly-u., belső 12. (Központi városkár épület)

TÖBB JEDŐJEL SZÁMOS SZABA = KITŰNÉS DALOM = TETÉS

KOCH JENŐ
MEIDINGER KÁLYHA
 -GYÁRA-
 BUDAPEST
 SZONDY-UTCA 53

EREDETI: MEIDINGER KÁLYHÁK
 ELISMERT-LEJEBB GYÁRTMÁNY
 OROSZLÁN KEMÉNY-: TOLBOK-:

Nem kell többé
10000 ftos régi hegedű
 mert **Reményi Mihály**
 mű-hegedű készítő

a magy. kir. zene-akadémia házi hangszerese, legújabb találmánya („hangfokozó gerenda”) annak bármely hegedűbe által (vagy gordonkába illesztése után az sokkal jobb, nemesebb és erősebb hangot kap. Kezesség minden egyes hangszerért.
 Reményi sajátkezesítéssel új hegedűi pótolják a drága mesterhegedűket, miután a legnagyobb hangversenyteremben megfelelnek, bizonyítékkal szolgál, hogy GEYER STEPI, a legnagyobb hegedűművész a Vigadó nagytermében egy Reményi-féle új hegedűn sikerrel hangversenyzett. Hegedű-készítési és javítási műterem.

BUDAPEST, KIRÁLY-UTCA 58. SZÁM.
 Telefon 87-84. Árjegyzék bérmentve.

APRÓ

E rovatban minden szó egyszerű beiktatása 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér.

Ajánlatokhoz, melyeket valamely jelvény alatt küldenek a Kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert érettek semmiféle felelősséget nem vállalunk.

Azokat az ajánlatokat és leveleket, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított négy hét alatt címetteszük el nem viszi, a kiadóhivatal megsemmisíti.

Olcsón levelezhet

mindenki, aki

A Nap : A Hír
apróhirdetési lev. lapját megveszi
Érvényes 10 szög. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsében.

Házassodhat

mindenki, aki

A Nap : A Hír
apróhirdetési lev. lapja után hirdet
Érvényes 10 szög. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsében.

Allást kaphat

mindenki, aki

A Nap : A Hír
apróhirdetési lev. lapja után hirdet
Érvényes 10 szög. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsében.

Betöltendő állást

hirdethet a legkisebben

A Nap : A Hír
apróhirdetési lev. lapja után.
Érvényes 10 szög. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsében.

Oktatást

nyerhet mindenki, aki

A Nap : A Hír
apróhirdetési lev. lapja után hirdet
Érvényes 10 szög. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsében.

Butor

legelőssőbb közvetítője

A Nap : A Hír
apróhirdetési levelezőlapja.
Érvényes 10 szög. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsében.

Adás-vétel

legelőssőbb közvetítője

A Nap : A Hír
apróhirdetési levelezőlapja.
Érvényes 10 szög. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsében.

Lakás

egelőssőbb közvetítője

A Nap : A Hír
apróhirdetési levelezőlapja.
Érvényes 10 szög. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsében.

Pénzkölcsön

legelőssőbb közvetítője

A Nap : A Hír
apróhirdetési levelezőlapja.
Érvényes 10 szög. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsében.

Gyümölcs

legelőssőbb közvetítője

A Nap : A Hír
apróhirdetési levelezőlapja.
Érvényes 10 szög. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsében.

Üzlet

legelőssőbb közvetítője

A Nap : A Hír
apróhirdetési levelezőlapja.
Érvényes 10 szög. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsében.

Ingatlan

legelőssőbb közvetítője

A Nap : A Hír
apróhirdetési levelezőlapja.
Érvényes 10 szög. Ára 20 fillér.
Kapható minden dohánytözsében.

Levelezés

A Bodó-
kávőházban vasárnap délután 6 órakor a lapra nyelveztetett rokokóteremben barna bőrtől kezdő smokingos és fehér ismeretességű és 2 éves választás kérem főposta restantó N. Y. 100* és e lapban jelezni. 445

Egy csinos leány

Készen áll helyzetben kör 30 korona köcsönt egy olyan uritól elvételére ki állandóan is pártfogolja. Leveleket "Mentő" jelző alatt a kiadóba. 11941

Betöltendő állások

Kertész

kerestetik, nos, ki a gyümölcsészet, méhészetben jártas és a bizonyítványokra rendelkezik. Jelentkezni Krakauernál, Nagymező-utca 25.

Gépészkövacs

kerestetik, ugyiszintén gépész fogalmazóba, ki stabilvizsgáló rendelkezik, éves állás. Vidékre. Bővebbet Krakauer, Nagymező-utca 25.

Vizsgázott

stabil, lokomobil, dinamó-kezelő állást keres. Ötvös Imre, Ács. 8804

Kastélyfelügyelői

portási házfelügyelői, hivatali, ellenőri, raktárnoki állások mindig olvashatók az Országos Pályázati Közlönyben. Mutatványszám ingyen. Budapest, Nap-utca 13. szám.

Betöltendő állások

Ingyen küldetik az összes állásokról megjelent Országos Pályázati Közlöny mutatványzáma. Budapest, Nap-utca 13.

Sürgösen

betöltendő fűrészemelői, gazdasági, gépészeti, kertészi, erdészeti állások, továbbá kapusi, hivatali, felügyelői és raktárnoki állás. Feltételek olvashatók az Országos Pályázati Közlönyben. Mutatványszám ingyen. Budapest, Nap-utca 13.

Egy intelligens

szobatársnő keresetik. Rakkóczi-ut 55. II. 26. 16796

2-3 fősű-segéd

azonnal felvételük. Puskás Lajos fűségáros, Lajos. 439

Állást keresők

A t. c. gazdaközönség

és iparvállalkozók figyelmébe ajánlom 1884 óta fennálló gazdasági és iparszerű feladatokat elhelyező iródat. Gazdatiszták, gépészek, kovácsok, mólároknak, szeszfőzők, kertészek, kezesek és felelősséggel, főnöknek díjmentesen elhelyeztetnek. Krakauer Armin, VI., Nagymező-utca 25. szám. Telefon 94-76. 10.003

Dynamó

és villanyvilágítási kezelőnek ajánlkodik Szabó János, Ács. 27. sz. 8507

A vizgyógyászat

teren 20 éves kitűnő gyakorlatl bíró nyugdíjas főtanító megfelelő állást keres. Leveleket "Pedagog" cím alatt e lap kiadóhivatala továbbít. 431

Ispani

vagy kulesári állást keres január 1-re 31 éves, nos iszraelita zsidó. Jelenlegi állását a bírtok eladása végett hagyom el. Már 11 éve, hogy e pályán működöm. Cím: Méltóságos Szilárdy Emil ur bírtokán, Balta Imre ispan. Pécel. 431

Oktatás

Polgári iskolai,

reáliskolai, gimnáziumi, kereskedelmi egyetemes önkéntességre képesítő vizsgára, mindenféle pót- és javítóvizsgára a legelőssőbb idő alatt legjobb sikerrel előkészít "Tanár" Budapest, Thököly-ut 8. szám, I. em. 354

Cimbalom-tanító

tanít kitűnő módszer szerint kottából vagy cigányosan, mérsékelt áron, egy saját kassán, mint házon kívül. Három hónap alatt biztos eredmény. VII., Ovoda-utca 19., III. em. 32. 668

Parlamentari

gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró-iskola. Díjtalan gépírási-oktatás. Magyar-német fogalmazás. Kereskedelmi akadémián rendszeres tanárok által oktatott szaktanfolyamok. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovics Iván 1883. Hírvonkint új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsbérgor Szakiskola, ezúttal Győr-utca 4., (most kizárólag Liszt Ferenc-tér 10.) Címre vizgázzunk! A szakiskola irógépékektől s más utánzóit nevi tanfolyamoktól függetlenül. Telefon 64-68. Nyitva sepi. 1-től illusz. 1-ig.

Stenografia!

Díjtalan gépírásioktatás az összes írogépérendszereken. Díjtalan és biztos álláskezelés. Minden hónapban új gyorsírási és gépírási tanfolyamok nyílnak az okleveles gyorsíró-tanároktól vezetett Stenografia Országos Gabelsbérgor magyar, német gyorsíró- és gépíróiskolában. Levelező- és vitairásu tanfolyamok, kereskedelmi szaktanfolyamok. Az intézet végzett növendékei egész éven át díjtalan gyakorló órákban részesülnek. Sokszorosító tanfolyamok. Copying office. Kérjen tájékoztatót. Tanítás reggel 7 órától este 9-ig. Az intézet helyiségei Váci-körút 33. sz. alatt vannak. Azelett Kazinezy-utca 8.

Magánvizsgára

előkészítetnek polgári iskolai, gimnáziumi és kereskedelmi iskolai tanulók, továbbá felnőttek, kik tanulmányalkot felbesszükirttak, szaktanork felügyelőre alatt. Díjazás csak siker esetén. Dohány-utca 81. II. 2.

Butor

Háló és ebédlő

garnitúrák, csillárok, réz-ágyak, szönyegdívanyok, irdai berendezések, pénzeszké-ryeneket, olcsón eladok. Beraktározási Vállalat Budapest, Gerleői-utca 2. Bolt-11 szám.

Külöféle butorok

azonnal olcsón eladók. Privát! Sándor-utca 30/A. földsz. 5. ajtó.

Ujrendszert BUTORHITEL.

Butorok csakis a legjobb kivitelben kaphatók készpénzzel v. banknál törlesztendő részletre BALÁZS és TÁRSA butorraktárában Budapest VI., Révay-utca 3. szám. Váci-körút mellett.

A vásárolt butorok értékét egy bank fizeti nekünk ki, a vevő tehát a banknak maradadása, miáltal a butort mindenkinék készpénz-árban számíthatjuk. A bankkölsönt sem részjegyzés sem egyéb költség nem terheli.

Butorok

háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá irdi-szoba, irdaberendezések, réz- és mahagóni butorok, szönyegek és függönyök, birgarnitúrák eladása és vétele.

WECHSLER KÁROLYNÉ

VII., KIRÁLY-UTCA 23., I. e (Kazinezy-utca sarok.)

Butor alkalmi vétel!

Fontosbutorvevők részére, kitűnő munka, csodálatos olcsó árak, háló- és ebédlő-szobák berendezése minden elfogadható árban eladó, továbbá fényezői Mahagóni, Palisander, és masszív ajtóshálósobák nagyon olcsón kaphatók.

PECHNER N.
butor-nagykereskedő
Király-u. 28. az udvarban.
Telefon 38-71.

30% megtakarítás régi butorsalon-ban

Bpest, Ferenciek-tere 3. sz. földemlelet.
Vétel és eladás: polgári, uralási lakberendezések, ural-szobák, palisander-és mahagóni butorok, keleti szönyeg-ek, csillárok stb. Telefon 82-13.

Adás-vétel

Huszerez

szép gyűkerezeti, fajtisza oltványom, csemege- és bor-fajtakban, 50 frttel adom kért. Tossék mintát ezreli vagy felkeresni. Deák Imre, Bihárdószeg. 2540

Zongorát

őskút, vagy pianinót sürgösen keresek megvételre. Üllői-ut 24., ajtó 2. 422

Csemege-mézet

5 kilogrammos, csinos postadobozokban, bárhoa bérmentve szállít utánvétellel 7 koronáért az Első magyar mezkivitt vállalat, Balatonfőlkajár. 30342

Zalógjegyeket,

brillánsokat, aranyat, ezüstöt, rézöveket, vas-szek. Zalógnban levő tárgyakatunájtköltségemen 100.000 koronáig kiutalom és egyezség szerint megveszem. Kertész Hó-ékszerüz Budapest, Király-utca 85. Telefon-szám 95-48.

Biliárd-asztal,

nagyon olcsón eladó. Főherceg Sándor-utca 30/A., földszint 5.

Lakás

Klubnak,

pénzintézetnek, irdódnak, előkelő vállalatnak stb. kiválóan alkalmas, díszos helyiség, mely áll egy elszobából, egy nagy teremből, két kisebb teremből s mellékhelyiségek-ből, gáz-és villanyvilágítással, erkélyvel, majus eselőre, esetleg azonnal is kiadók. Rakkóczi-ut 17. I. 1.

Külön bejárata

elegánsan berendezett szobák azonnal olcsón kaphatók. Főherceg Sándor-utca 30/A. Magyar Otthon előszáru par-zió. Szigorúan családi otthon.

Kiadó

azonnal elegánsan butorozott, teljesen föregmentes, utcai szoba, gáz-és villanyvilágítással, fűrdőházszállattal, külön bejárattal. Rakkóczi-ut 17. I. 1.

Pénz

Bankbizomány és Közvetítő Vállalat.

Budapest, József-u. 23, II. 18. Kiszékelő személyi és jelzőlog-kölcsönök gyorsan ügy helybea mint vidékre a legmagasabb összegig. Közvetít minden adás-vételt képező ingatlan-ügyletet. Levéltel megkereséshez válaszl. Bélyeg mellékelendő.

Közvetít továbbá

üzletek, vendéglők, kávéházak, kávéme-rseik, tejesarnokok adás-vételeit.

Pénzkölcsönt

banktól gyorsan, priváttól aznap folyósítanak. Marton, Rakkóczi-ut 65. Válaszbelégy. Telefonszám 61-75. 73022

Személyhitelt

magánpénzt, kezes nélkül is, 24 óra alatt megszerzik 1-2-3 havi lejáratl. Bankkölcsönt 3 nap alatt, havi vagy negyedévi törlesztéssel, részvénytársaságtól, nem szövetkezetl. Márton, Rottenbil-ler-utca 12., I. 14 szám. Telefon-szám 84-66. Betáblázókat hátra, földre, telekre, II., III. helyre is két nap alatt elintézik olcsó kámatra. 10.005

Készpénzkölcsönt

kaphatnak hitelképes egyé- nek heti egy korona törlesztésére, tisztességes kamat mellett, rövid idő alatt, eset- leg kezes nélkül is, ha ke- zese volna szükség, azt is szerzünk. Általános Hitel- szerző Vállalat, törvényszé- kilég bejegyzett cég. Dohány- utca 90. 18144

Külöféle

Törött babákat

cselkűségért ujjá javított. Schelber, Kárányi-utca 17. Levelezőlapra bárhonnan elhoz- zam. Vidéki megvásárolt hely- ismeretesen eszlőzlök. 19067

Emléknek,

ajándéknak kiválóan alkal- mas egy életnagyságu, nagyított fénykép, bármely fényképet után művesztesen készítik. A hü másolatlert felolsséget vállalok. A képt 68 cm. magas, 58 cm. széles. Darabja 3 forint. Színes olaj- ban 6 forint. Vidéki megren- delést pontosan eszlőzlök. Budapest, VI., Proféta-utca 5. szám. Grosz József.

30 korona

egy divatos férföltöny vagy férfiöltöny mérték után remek szabásban, finom gyapju-szövetekből.

35 korona

szabomesternél Budapest, Váci-körút 39/H. Vidékre minták barmentve. Három öltöny rendelésnél éves vasuti jeggyel ellátott szabószok költségsen eladunk.

FIDIBUSZ

1905-1906. évi teljes év- folyama díszkötésben telkit- tetel arra, hogy az 1907. évfolyama már 1908. jan. 1-én szintén díszkötésben megjelenik, 1908. jan. 1-ig

3 korona

mérsékelt árért kapható

Megrendelhető a FIDIBUSZ kiadóhivatalában Budapest VIII., Rökk Szilárd-utca 9., továbbá minden könyv-és papírkereskedésben, vala- mint az összes hírlapelár- sítóknál úgy Budapestben mint vidéken.

ASCHNITZER-féle TEAT

kiváló ize és kidó- ságánál fogva a leg- jobb családokban, in- ternátusokban, sanu- tóriumokban, stb. minden más tea fölé helyeznek.

SCHNITZER MÓR

orosz, cejloni, kínai tea, valamint cognac, rum nagybeni beho- zatola

Budapest, VI., Váci-körút 9.
Fióközet: V., Váci-körút 80

„THE ROYAL” beszélőgép

a legújabb model- kelt szigorúan az eredeti gyári áron

45% ár- leszállítással

szállítunk havi 8-10 kor. rész- letfizetésre is, vidékre is bárhoa.

Láng Jakab és Fia
grammofon nagykereskedők
Budapest, József-körút 41.
Fióközetünk: VIII., Boros-ter. sz. és Budán, Zeigmond-u. 9. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Beraktározási

előlegező- és butorszállítás vállalat.

HELLER TESTVÉREK,

Budapest, VII., Rottenbil-ler-utca 1. Rakkóczi-(Kerepesi)-ut sarok. Tele- fonszám 74-95.

35 korona

egy divatos férföltöny vagy férfiöltöny mérték után remek szabásban, finom gyapju-szövetekből.

FRIED ÁRMEN

szabomesternél Budapest, Váci-körút 39/H. Vidékre minták barmentve. Három öltöny rendelésnél éves vasuti jeggyel ellátott szabószok költségsen eladunk.

A NAP — A HIR apró- hirdetési levelezőlapjai kaphatók: Budapest és a vidéken minden hírlap- elárulsítónál.

ÉRVÉNYES 10 SZÖG. ÁRA 20 FILLÉR.

Szárak, törékeny és molyos haj

legbiztosab gyógyszer a „Molle de Boeuf”

marhavelt china-pomádó, Hajnövesztő hatású bámulatos. Egy tégely ára K 1.20

Főraktár:
MAJTHÉNYI BELA droguistánál Budapest, IX., Vámház-körút 15.

Hajhullás és korpaképződés ellen a legmeg- bizhatóbb szer a Majthényi-féle Tanno-chinin hajszesz

Nemesak megakadályozza a haj kihullását, de jelentősen előmozdítja a haj növekedését. Egy üveg ára 1 kor. 20 fillér, 2 és 4 korona.

Főraktár:
MAJTHÉNYI BELA droguistánál Budapest, IX., Vámház-körút 15.

A legdurvább kéz

is bársónysimává lesz a Majthényi-féle Lanolin-krém

használatára után. Egy tubus ára 50 fill. Egy tégely ára 1 kor.

Főraktár:
MAJTHÉNYI BELA droguistánál Budapest, IX., Vámház-körút 15.

Egy háztartásban so hiányoznak a hírneves Majthényi-féle „Diadal”-sósörszesz

mely gyógyhatásánál fogva felülmúlja az összes forgalom- ban lévő hasonló készítménye- ket. Egy kísérlet meggyőző mindenkit ezen áldásos házi- szer kiváló tulajdonságairól.

Kis üveg ára — 40 fill.
Közep „ .. — 90 „
Nagy .. .. 1.50 „

Főraktár:
MAJTHÉNYI BELA droguistánál Budapest, IX., Vámház-körút 15.

5000 korona jutalmat fizetnek annak, aki bebizonyítja, hogy 600 daraból álló csodálatos gyűjteményem csak 2 frt 50 kr.-ért nem valódi magyar alkalmi vétel.

1 valódi svájci pontosan járó Koskopi-zsebszóra 3 évi irás- sós gyári jótállással 1 amerikai arany double páncél-játé, 2 amerikai arany double gyűrű (r és belyeg részére), 1 angol módra aranyozott garnitúra amely 41: közelo-, galér-és mellogombok- ból, 1 amerikai ótágu zsebszó, 1 elegáns selyemnyakkendő, leg- újabb fagon bármely színen és minta szerint, 1 pompás nyak- kendőt simli briliántból, 1 gyönyörű női mellél, 1 hármas utazási toalettgarnitúra, egy fi- nom valódi bőrtáská, 1 pár ame- rikai angol utánzótt gyémántból 1 szab. angol időjelző, 1 szalon- album 36 művészeti kivitelű kép- pel, 1 remek nyak- vagy haj-collier valódi keleti gyöngyből, 5 indián jób-ördög, melatlat minden társaságot és még 350 különböző tárgy ingyen amely minden házbán hasznos és nélkülözhetetlen. Ez mind összesen az elegáns szabadalm. Koskopi-órával együtt, amely maga készkerékora gész- szegret er csupán 2 frt 50 krért kapható utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése mel- lett (levélteljegyekben is)

S. URBACH'S

Weltversandthaus Krakau No. 198. U. i. Két csomag meg- rendelésnél 1 prima borotvát, vagy 6 fl. vászonnyakkendőt in- gyen küldünk. Nem teuszés esó- tén az összeget kifogás nélkül azonnal veszaküldjuk, így tehát minden rizikó kizárva!